

ISSN 1426-3904

Bocięk

Biuletyn Lubuskiego Klubu Przyrodników

Pierwsza nagroda w konkursie Henry Ford Conservation Awards'99 dla naszego projektu ochrony muraw - str. 4

57
1/1999

SPIS TREŚCI

Sprawozdanie z działalności Lubuskiego Klubu Przyrodników w roku 1998	1
Zdobyliśmy I nagrodę w konkursie Henry Ford Conservation Awards '99	4
Zwierzęta chronione w Polsce	5
Tylną furtką - co się dzieje z prawem ochrony przyrody?	11
Na rowerze bliżej przyrody	12
PRZYRODA NA SZALI	13
Najstarsze i najbardziej interesujące drzewa Ziemi Lubuskiej	14
Ptaki gubińskich mokradeł	16
WNAJBLIŻSZYM CZASIE	17
Cele ochrony w nowo tworzonych rezerwach a możliwości skutecznej ochrony ekosystemów leśnych	18
RECENZJE	19
<i>Przyroda Sudetów Zachodnich</i>	19
COSŁYCHAĆ W REZERWATACH	20
<i>Rezerwat przyrody Słońsk</i>	20
Konkursy przyrodnicze	21
BEZKRĘGOWCENASZYCH WÓD	22
<i>Wioślarki Cladocera i widłonogi Copepoda</i>	22
Listotwarty	23
KRZYŻÓWKA	24

Uczestnicy III polsko-niemieckiego spotkania ornitologów i przyjaciół ptaków. Łagów Lubuski, 12-14 marca 1999.

Sprawozdanie z działalności Lubuskiego Klubu Przyrodników w roku 1998

W dniu 31 grudnia 1998 Klub liczył 210 członków zwyczajnych. W ciągu roku w nasze szeregi wstąpiło 58 osób, jednocześnie z listy członków, z uwagi na zaleganie z opłatą składek lub na własne życzenie, skreślono 63 osoby. Około 85% członków Klubu mieszka w aktualnych granicach województwa lubuskiego, pozostałe 15% w różnych częściach kraju, a także zagranicą, w Niemczech, Belgii i Stanach Zjednoczonych.

Nasza działalność z zakresu ochrony przyrody koncentrowała się na realizacji kilku projektów.

Nadal kontynuowane były prace prowadzone w ramach projektu "Zielona Wstęga Odra-Nysa" finansowanego przez Światowy Fundusz na Rzecz Przyrody (WWF). W minionym roku opracowywaliśmy mapy transgraniczne obszaru objętego projektem, przede wszystkim mapy koncepcji ochrony przyrody obszaru po obu stronach granicy polsko-niemieckiej. W ramach projektu prowadziliśmy również szereg działań lokalnych, dotyczących ochrony poszczególnych obiektów i obszarów, między innymi opracowując dokumentację przyrodniczą i koncepcję ochrony przyrody doliny Odry w rejonie Słubic. W ramach "Zielonej Wstęgi" koordynowaliśmy także projekt ochrony muraw kserotermicznych w obszarze "Ujście Warty". Kilkadziesiąt obiektów opisanych w projekcie, zostało w roku 1998 uznanych za użytki ekologiczne.

W ramach polsko-niemieckiego projektu realizowanego ze stowarzyszeniem "Region Nysa" z Weisswasser w Saksonii, zakończyliśmy wstępny etap prac waloryzacyjnych obszaru Borów Dolnośląskich w woj. jeleniogórskim.

Wspólnie z Polskim Towarzystwem Ochrony Przyrody "Salamandra" przeprowadziliśmy kompleksowe badania fauny Drawieńskiego Parku Narodowego na potrzeby opracowania planu ochrony Parku. Wykonaliśmy szczegółowe inwentaryzacje wszystkich grup kręgowców oraz czterech grup zwierząt bezkręgowych, opracowaliśmy wstępną koncepcję ochrony fauny.

Zakończyliśmy prowadzone przy współpracy z Sekcją Ornitologiczną Studenckiego Koła Naukowego Przyrodników UAM w Poznaniu prace nad "Atlasem ptaków lęgowych Drawieńskiego Parku Narodowego".

Rozwijaliśmy rozpoczętą w roku 1996, a zaplanowaną na wiele lat, akcję "Ostoje przyrody". Jej celem jest obejmowanie różnymi formami aktywnej ochrony i opieki miejsc występowania rzadkich i ginących gatunków roślin i zwierząt. W minionym roku projekt prowadzony był dzięki pomocy finansowej Programu Małych Dotacji Globalnego Funduszu Środowiska. W trakcie realizacji projektu udało się otoczyć różnymi formami opieki 18 obiektów. Ich ogólna powierzchnia przekracza 1000 ha. Formy ich ochrony były zróżnicowane. W niektórych przypadkach ograniczyliśmy się tylko do kilku wizyt i ogólnego rozpoznania zagrożeń, w innych doprowadziliśmy do utworzenia obszarów chronionych (Łąki zalewowe koło Słubic, Stanowisko listery koło Sulechowa, Łąki nad Obrą), inne udało się wykupić lub wydzierżawić (Łąki nad Leniwą Obrą, Torfowisko Ilanka, Łąki nad Obrą), w jeszcze innych (Murawy w Owczarach) udało się rozpocząć konkretne zabiegi czynnej ochrony. W wielu przypadkach działania nasze wybiegały daleko poza tradycyjne formy i metody ochrony konserwatorskiej, realizowanej dotychczas np. w rezerwach przyrody. Dzięki współpracy z różnymi

osobami, instytucjami i administracją lokalną oraz propagowaniu walorów tych obiektów wśród ludności zamieszkującej dany obszar nasze ostoje często na trwałe wpisały się w świadomość lokalnych społeczności. To jeden z najważniejszych celów, jaki staraliśmy się osiągnąć.

Od kwietnia do końca lipca, z udziałem członków i sympatyków Klubu, prowadziliśmy prace wykończeniowe budynku Stacji Terenowej w Owczarach oraz przygotowaliśmy ekspozycję Muzeum Łąki. W początkach sierpnia Stacja została otwarta. Część ekspozycyjna jest największą z prowadzonych przez Klub wystaw. Część schroniskowa dysponuje 20 miejscami noclegowymi w 4 pomieszczeniach. W ramach aktywnej ochrony muraw kserotermicznych, na terenie obszaru chronionego Owczary od maja prowadzimy wypas owiec. Hodujemy stado ginącej rasy wrzosówka przyczyniając się do jej zachowania.

Przystąpiliśmy do systematycznego zbierania danych do nowego opracowania "Ptaki Ziemi Lubuskiej". Kontynuowaliśmy prace nad "Atlasem ptaków lęgowych". Skontrolowane dotychczas kwadraty objęły około 40% powierzchni regionu. W styczniu przeprowadziliśmy tradycyjną akcję zimowego liczenia ptaków wodnych i drapieżnych zimujących w dolinach rzek. W akcji uczestniczyło ponad 20 osób, które skontrolowały ponad 300 km biegu rzek.

Kontynuowaliśmy działalność Lubuskiej Kartoteki Przyrodniczej. Stale współpracowało z nią 16 osób, w ciągu roku do kartoteki dostarczono 573 karty. W ramach prowadzonej przez nas akcji obrączkowania ptaków w rejonie Stacji w Bogdance, zaobrączkowanych zostało prawie 100 ptaków.

Rozwijaliśmy działalność wydawniczą. W ciągu roku wydaliśmy 4 zeszyty "Przeglądu Przyrodniczego" oraz 4 zeszyty biuletynu "Bociek". Prowadziliśmy szeroką promocję obu wydawnictw w środowisku

przyrodników w całej Polsce.

W ramach wydawnictw projektu "Zielonej Wstęgi" wydaliśmy monografię przyrodniczą i koncepcję ochrony przyrody dolin Pliszkki i Ilanki oraz materiały z polskoniemieckiej sesji poświęconej turystyce przyjaznej środowisku. W formie broszurowej ukazały się materiały z dwóch organizowanych przez Klub sesji - spotkania polskich i niemieckich ornitologów i przyjaciół ptaków oraz z sesji "Problemy lokalnej ochrony przyrody". Z serii "Monografie Przyrodnicze" wydaliśmy jeden zeszyt - monografię żółwia błotnego, a drugi - monografię bielika, przygotowany został do druku. Ponadto wydaliśmy monografię przyrodniczą "Bory Łużycko-Dolnośląskie - przyroda i jej ochrona", minimonografię "Przyroda okolic Sulechowa", przewodnik po współorganizowanej przez Klub ścieżce przyrodniczej w Wojnowie oraz folder prezentujący murawy kserotermiczne w Owczarach. Opracowaliśmy koncepcję i przygotowaliśmy do druku pierwszy zeszyt regionalnego biuletynu "Ekoregion Ujście Warty".

Zorganizowaliśmy szereg sesji, zjazdów i innych imprez o charakterze naukowym, szkoleniowym i edukacyjnym.

W lutym odbył się XVI Zjazd Przyrodników Ziemi Lubuskiej oraz XVI Lubuski Konkurs Przyrodniczy dla uczniów szkół podstawowych. Podczas zjazdu, w którym uczestniczyło ponad 90 osób, odbył się konkurs fotografii przyrodniczej. Wystawę pokonkursową eksponowano w Muzeum Regionalnym w Świebodzinie. W konkursie przyrodniczym uczestniczyło ponad 130 dzieci z 29 szkół Ziemi Lubuskiej.

W marcu odbyło się drugie spotkanie polskich i niemieckich ornitologów i przyjaciół ptaków. Wzięło w nim udział prawie 70 osób działających po obu stronach Odry i Nysy.

Również w marcu otwarto przeniesioną do nowych, wyremontowanych przez władze miasta pomieszczeń, ekspozycję

Muzeum Przyrodniczego w Kostrzynie. Równocześnie, z uwagi na wyjątkową, niezrozumiałą dla nas nieprzychylną władz Międzyrzecza, zostaliśmy zmuszeni do zlikwidowania funkcjonującej przez wiele lat ekspozycji "Nietoperze - zwierzęta nieznanne" w Kaławie.

W kwietniu zorganizowaliśmy ogólnopolską sesję naukową pt. "Plany ochrony przyrody". Uczestniczyło w niej ponad 100 osób z całej Polski. Również w kwietniu w Świebodzinie byliśmy organizatorami ponadregionalnego konkursu przyrodniczego dla dzieci, organizowanego wspólnie z PTO "Salamandra".

W maju odbyły się terenowe warsztaty dla uczestników projektu "Ostoje Przyrody" oraz szereg grupowych wyjazdów w teren.

Od października na obszarze Ujście Warty, wspólnie z WWF Naturschutzstelle Ost rozpoczęliśmy realizację projektu wspomagania rozwoju dziedzin przyjaznych środowisku - rolnictwa ekologicznego, turystyki kwalifikowanej i agroturystyki. W oparciu o Stację w Owczarach rozpoczęliśmy zajęcia szkoleniowe dla rolników, a przy Muzeum w Kostrzynie organizację Biura Informacji Turystycznej i wypożyczalni rowerów. W Stacji w Owczarach rozpoczęliśmy także regularne zajęcia edukacyjne z młodzieżą.

W listopadzie zorganizowaliśmy jesienną sesję Klubu oraz kolejną sesję szkoleniową pod hasłem "Problemy lokalnej ochrony przyrody". W sesji tej uczestniczyło ponad 50 osób, głównie pracowników administracji rządowej i samorządowej.

W lokalu Klubu w Świebodzinie prowadzimy ogólnodostępną bibliotekę - w ciągu roku skorzystały z niej 133 osoby, które wypożyczyły ponad 300 pozycji. Liczne osoby korzystały ze zbiorów na miejscu. Księgozbiór wzbogacił się o ponad 300 pozycji, w tym 76 książek.

Gromadziliśmy zbiory przyrodnicze. Zakupiliśmy zbiór owadów krajowych zmarłego członka Klubu - prof. Stefana Alwina. Dla nadleśnictw, które wsparły zakup kolekcji, przygotowaliśmy zestawy gablot edukacyjnych. Przeprowadziliśmy wstępną inwentaryzację naszych zbiorów przyrodniczych. Liczą one obecnie około 13600 okazów, w tym około 12800 owadów, 150 okazów innych bezkręgowców, 60 okazów kręgowców oraz 450 okazów roślin. Prowadzone przez Klub ekspozycje stałe składały się z ponad 280 gablot, plansz i tablic. Prowadzone były także hodowle edukacyjno-ekspozycyjne 10 gatunków zwierząt.

Prowadziliśmy bieżącą działalność interwencyjną - do różnych jednostek administracji rządowej i samorządowej skierowaliśmy kilkanaście pism, opinii, wniosków i zapytań. Formalnie włączyliśmy się w działalność dwóch ogólnopolskich porozumień - Porozumienia na Rzecz Ochrony Mokradeł oraz Koalicji na Rzecz Ochrony Odry.

W uznaniu dla naszej wieloletniej działalności Polskie Towarzystwo Botaniczne przyznało Klubowi Medal im. prof. Bolesława Hryniewieckiego.

W końcu roku 1998 Klub użytkował lokale w pięciu miejscach - w Świebodzinie, Sulechowie, Kostrzynie nad Odrą, Owczarach i Bogdance koło Drawna. Łączna powierzchnia użytkowa tych lokali wynosiła ponad 800 m². Przeprowadziliśmy prace remontowe w Stacji Terenowej w Bogdance: wymieniając część podłóg w części ekspozycyjnej i schroniskowej oraz malując kilka pomieszczeń.

Dla różnych inicjatyw Klubu pozyskaliśmy 39 członków wspierających. Podobnie jak w latach ubiegłych były to przede wszystkim różne jednostki administracyjne Lasów Państwowych, fundacje, samorządy, ale także, częściej niż poprzednio, osoby prywatne. Kilkadziesiąt osób - członków i sympatyków Klubu - brało czynny udział w różnych działaniach Klubu.

Członkowie Zarządu Klubu brali udział w pracach Wojewódzkich Komisji Ochrony Przyrody w Gorzowie i Zielonej Górze, Komitetu Ochrony Przyrody PAN, komisjach ochrony środowiska wielu Rad Gmin. Członkowie i pracownicy Klubu uczestniczyli też w wielu szkoleniach w kraju i zagranicą, między innymi w trzytygodniowym kursie ochrony torfowisk organizowanym w Szkocji.

W końcu roku w Klubie pracowało 10 osób, w ciągu roku kilkanaście osób realizowało różne prace w oparciu o umowy o dzieło lub umowy zlecenia. Od sierpnia w Stacji w Owczarach pracuje ochotniczka Amerykańskiego Korpusu Pokoju.

Średnie wynagrodzenie pracowników etatowych Klubu, kształtowało się w granicach 1,9 minimalnej płacy krajowej, tzn. około 0,9 średniej krajowej. Zarząd Klubu zbierał się 7 razy, dwukrotnie w zebraniach brali udział członkowie Komisji Rewizyjnej.

Przychody Klubu w roku 1998 wyniosły 607 000. zł. Wśród nich największą pozycję, 415 000 zł, stanowiły dotacje celowe przeznaczone na realizację konkretnych projektów. Trzej najwięksi "fundatorzy" to fundacja EkoFundusz - 171 000 zł, fundusz PHARE - 123 000 zł oraz WWF - 114 000 zł. Składki członkowskie to zaledwie 2 000 zł, subwencje ogólne czyli składki członków wspierających - 11 000 zł, subwencje przedmiotowe 20 000 zł. Z naszej działalności gospodarczej osiągnęliśmy znaczny dochód 138 000 zł.

Koszty naszej działalności w roku 1998 zamknęły się kwotą 349 000 zł. Znacznie wzrosła wartość będących w posiadaniu Klubu środków trwałych. W końcu roku wynosiła ona 351 000 zł. Wartość tzw. zapasów towarów (głównie wydawnictw) wynosiła 36 000 zł.

Zdobyliśmy I nagrodę w konkursie Henry Ford Conservation Awards'99

W dniu 28 kwietnia 1999 w Zamku Ujazdowskim w Warszawie odbyło się ogłoszenie wyników tegorocznej edycji Henry Ford National Conservation Awards. Laureatem I nagrody krajowej został nasz Klub za projekt aktywnej ochrony muraw kserotermicznych nad Środkową Odrą. Jury pod przewodnictwem Macieja Nowickiego - Prezesa fundacji EkoFundusz - rozpatrzyło 65 projektów. Drugą nagrodą ex equo uhonorowano dwa projekty - "Program zintegrowanej ochrony pójdzki i wierzbowych zadrzewień śródpolnych" realizowany przez Radomsko - Kieleckie Towarzystwo Przyrodnicze oraz projekt "Wilcza sieć" Stowarzyszenia dla Natury WILK. Trzecie miejsce przypadło w udziale Północno-podlaskiemu Towarzystwu Ochrony Ptaków za projekt "Bociania wieś Żywkowo". Nagrodę honorową przyznano projektowi ochrony foki szarej realizowanemu przez Towarzystwo Przyjaciół Helu.

Konkurs odbywa się w 30 krajach. Laureaci nagród krajowych kandydują do nagrody europejskiej.

Andrzej Jermaczek

Laureaci konkursu

Zwierzęta chronione w Polsce

W poprzednim zeszycie przedstawiliśmy pełną listę gatunków roślin podlegających w Polsce ochronie całkowitej. Dziś podajemy podobną listę gatunków zwierząt. W przypadku niektórych bezkręgowców nie udało nam się znaleźć nazw polskich, dlatego podajemy tylko łacińskie.

Arkadiusz Gawroński, Andrzej Jermaczek

PIJAWKI HIRUDINEA

Pijawka lekarska *Hirudo medicinalis*

PAJĄKI ARANAE

Gryziel tapetnik *Atypus piceus*

Atypus muralis

Atypus affinis

Poskoczek krasny *Ersesus niger*

Strojnisz nadobny *Philaeus chrysops*

Tygrzyk paskowany *Argyope bruennichi*

OWADY INSECTA

Straszka północna *Sympecma braueri*

Żagnica zielona *Aeshna viridis*

Gadziogłówka żółtonoga *Stylurus flavipes*

Trzepla zielona *Ophiogomphus cecilia*

Zalotka białoczelna *Leucorrhinia albifrons*

Zalotka spłaszczona *Leucorrhinia caudalis*

Zalotka większa *Leucorrhinia pectoralis*

Modliszka zwyczajna *Manitis religiosa*

Tęcznik liszkarz *Calosoma sycopantha*

Tęcznik mniejszy *Calosoma inquisitor*

Calosoma investigator

Tęcznik złocisty *Calosoma auropunctatum*

Calosoma reticulatum

Biegacz polny *Carabus arcensis*

Biegacz złocisty *Carabus auratus*

Biegacz zielonozłoty *Carabus auronitens*

Carabus besseri

Biegacz wręgaty *Carabus cancellatus*

Carabus clatratus

Biegacz wypukły *Carabus convexus*

Biegacz skórzasty *Carabus coriaceus*

Carabus fabricii

Biegacz gładki *Carabus glabratus*

Biegacz granulowany *Carabus granulatus*

Biegacz ogrodowy *Carabus hortensis*

Carabus irregularis

Biegacz pomarszczony *Carabus intricatus*

Carabus linnaei

Biegacz obrzeżony *Carabus marginalis*

Carabus menetriesi

Biegacz gajowy *Carabus nemoralis*

Carabus obsoletus

Carabus problematicus

Carabus scabriusculus

Carabus scheidleri

Carabus sylvestris

Carabus transylvanicus

Carabus urlichi

Biegacz gruzelkowany *Carabus variolosus*

Biegacz fioletowy *Carabus violaceus*

Carabus zavadzki

Biegacz błyszczący *Carabus nitens*

Jelonek rogacz *Lucanus cervus*

Wynurt *Cerchus chrysomelinus*

Sichrawa karpacka *Gaurotes excellens*

Kozioróg bukowiec *Cerambyx scopoli*

Kozioróg dębosz *Cerambyx cerdo*

Nadobnica alpejska *Rosalia alpina*

Mieniak strużnik *Apatura ilia*

Mieniak tęczowiec *Apatura iris*

Paż królowej *Papilio machaon*

Paż żeglarz *Iphiclides podalirius*

Niepylak apollo *Parnassius apollo*

Niepylak mnemosyna *Parnassius mnemosyne*

Przeplatka aurinia *Euphydryas aurinia*

Górówka sudecka *Erebia sudetica*

Strzępotek edypus *Coenonympha oedippus*

Modraszek telejus *Maculinea teleius*

Modraszek nausitos *Maculinea nausithous*

Postojak wiesiolkowiec *Proserpinus proserpina*

Zmierznica trupia główka *Acherontia*

atropos

Trzmieł żółty *Bombus muscorum*

Trzmieł zmienny *Bombus humilis*

Trzmieł ozdobny *Bombus distinguendus*

Trzmieł rudoszary *Bombus sylvorum*

Trzmieł parkowy *Bombus hypnorum*

Trzmieł rudonogi *Bombus ruderarius*

Trzmieł rdzawoodwłokowy *Bombus pomorum*

Trzmieł wielkooki *Bombus confusus*

Trzmieł kamiennik *Bombus lapidarius*

Trzmieł paskowany *Bombus subterraneus*

Trzmieł ogrodowy *Bombus hortorum*

Trzmieł ciemnopasy *Bombus ruderatus*

Trzmieł różnobarwny *Bombus soroeensis*

Trzmieł sześciobębny *Bombus wurfleini*

Trzmieł rudy *Bombus pascuorum*

Trzmieł czarnopaskowany *Bombus schrencki*

Trzmieł stepowy *Bombus laesus*

Trzmieł grzbietoplam *Bombus maculidorsis*

Trzmieł szary *Bombus veteranus*

Trzmieł wyżynny *Bombus elegans*

Trzmieł tajgowy *Bombus jonellus*

Trzmieł pirenejski *Bombus pyrenaicus*

Trzmieł leśny *Bombus pratensis*

Trzmieł gajowy *Bombus lucorum*

Trzmieł ziemny *Bombus terrestris*

Trzmieł wschodni *Bombus semenoviellus*

Trzmieł żółtopasy *Bombus sichelii*

Trzmieł olbrzymi *Bombus fragrans*

Trzmieł wielki *Bombus magnus*

KRAĞLOUSTE *CYCLOSTOMATA*
 Minóg morski *Petromyzon marinus*
 Minóg rzeczny *Lampetra fluviatilis* - w stadium
 larwalnego rozwoju w rzekach
 Minóg strumieniowy *Lampetra planeri*
 Minóg ukraiński *Eudontomyzon mariae*

RYBY PISCES

Jesiotr zachodni *Acipenser sturio*
 Parposz *Alosa fallax*
 Alosa *Alosa alosa*
 Losoś *Salmo salar* - poza obszarem Morza
 Bałtyckiego, wód przymorskich, ujść
 rzecznych do Morza Bałtyckiego oraz
 rzek: Drwęcy, Drawy i Wisły od
 Włocławka do ujścia
 Strzebla potokowa *Phoxinus phoxinus*
 Strzebla przekopowa *Phoxinus phoxinus*
 Kielb Kesslera *Gobio kessleri*
 Kielb białopletwy *Gobio albipinnatus*
 Piekielnica *Alburnoides bipunctatus*
 Ciosa *Pelecus cultratus* - poza obszarem wód
 Zalewu Wiślanego
 Różanka *Rhodeus sericeus*
 Śliz *Nemachilus barbatus*
 Koza *Cobitis taenia*
 Koza złotawa *Cobitis aurata*
 Piskorz *Misgurnus fossilis*
 Pocierniec *Spinachia spinachia*
 Iglicznia *Syngnathus typhle*
 Babka mała *Pomatoschistus minutus*
 Babka piaskowa *Pomatoschistus microps*
 Kur rogacz *Myoxocephalus quadricornis*
 Głowacz przegopletwy *Cottus poecilopus*
 Dennik *Liparis liparis*

PŁAZY AMPHIBIA

Salamandra plamista *Salamandra atra*
 Traszka grzebieniasta *Triturus cristatus*
 Traszka zwyczajna *Triturus vulgaris*
 Traszka karpacka *Triturus montandoni*
 Traszka górską *Triturus alpestris*
 Kumak nizinny *Bombina orientalis*
 Kumak górski *Bombina orientalis*
 Grzebiuszka ziemna *Pelobates fuscus*
 Ropucha szara *Bufo bufo*
 Ropucha zielona *Bufo viridis*
 Ropucha paskówka *Bufo calamita*
 Rzekotka drzewna *Hyla arborea*
 Żaba trawna *Rana arvalis*
 Żaba moczarowa *Rana temporaria*
 Żaba dalmatyńska *Rana dalmatina*
 Żaba jeziorowa *Rana lessonae*
 Żaba wodna *Rana esculenta*
 Żaba śmieszka *Rana ridibunda*
 Trzy ostatnie gatunki podlegają ochronie tylko
 w okresie od dnia 1 marca do dnia 31 maja

GADY REPTILIA

Zółw błotny *Emys orbicularis*
 Jaszczurka zwinka *Lacerta agilis*
 Jaszczurka żyworodna *Lacerta vivipara*
 Jaszczurka zielona *Lacerta viridis*
 Padalec zwyczajny *Anguis fragilis*
 Zaskroniec zwyczajny *Natrix natrix*
 Wąż Esculapa *Elaphe longissima*
 Gniewosz plamisty *Coronella austriaca*
 Żmija zygzakowata *Vipera berus*

PTAKI AVES

Nur rdzawoszyi *Gavia stellata*
 Nur czarnoszyi *Gavia arctica*
 Lodowiec *Gavia immer*
 Nur białodzioby *Gavia adamsii*
 Perkoz *Tachybaptus ruficollis*
 Perkoz dwuczuby *Podiceps cristatus*
 Perkoz rdzawoszyi *Podiceps griseigena*
 Perkoz rogaty *Podiceps auritus*
 Zausznik *Podiceps nigricollis*
 Fulmar *Fulmarus glacialis*
 Burzyk żółtodzioby *Colonectris diomedea*
 Burzyk szary *Puffinus griseus*
 Burzyk śródziemnomorski *Puffinus yelkouan*
 Nawalnik burzowy *Hydrobates pelagicus*
 Nawalnik duży *Oceanodroma leucorhoa*
 Głuptak *Sula basana*
 Kormoran *Phalacrocorax carbo* – ochronie
 nie podlegają ptaki bytujące na
 obszarze stawów rybnych, uznanych za
 obszary hodowlane w rozumieniu ustawy
 o rybactwie śródlądowym, od dnia 15
 sierpnia do odlotu
 Kormoran czubaty *Phalacrocorax aristotelis*
 Kormoran mały *Phalacrocorax pygmaeus*
 Pelikan różowy *Pelecanus onocrotalus*
 Pelikan kędzierzawy *Pelecanus crispus*
 Pelikan mały *Pelecanus rufescens*
 Bąk *Botaurus stellaris*
 Bączek *Ixobrychus minutus*
 Słepowron *Nycticorax nycticorax*
 Czapla modronosa *Ardeola ralloides*
 Czapla nadobna *Egretta garzetta*
 Czapla biała *Egretta alba*
 Czapla purpurowa *Ardea purpurea*
 Bocian czarny *Ciconia nigra*
 Bocian biały *Ciconia ciconia*
 Ibis kasztanowaty *Plegadis falcinellus*
 Warzęcha *Platalea leucorodia*
 Czerwonak *Phoenicopterus ruber*
 Łabędź niemy *Cygnus olor*
 Łabędź czarnodzioby *Cygnus columbianus*
 Łabędź krzykliwy *Cygnus cygnus*
 Gęś krótkodzioba *Anser brachyrhynchus*
 Gęś mała *Anser erythropus*
 Śnieżyca *Anser caerulescens*
 Bernikla kanadyjska *Branta canadensis*

Bernikla białolica *Branta leucopsis*
 Bernikla obroźna *Branta bernicla*
 Bernikla rdzawoszyja *Branta ruficollis*
 Kazarka *Tadorna ferruginea*
 Ohar *Tadorna tadorna*
 Swistun *Anas penelope*
 Czuprynka *Anas falcata*
 Krakwa *Anas strepera*
 Cyranka bajkalska *Anas formosa*
 Rożeniec *Anas acuta*
 Cyranka *Anas querquedula*
 Cyranka modroskrzydła *Anas discors*
 Płaskonos *Anas clypeata*
 Kaczka jarzębata *Marmaronetta angustirostris*
 Helmiatka *Netta rufina*
 Podgorzałka *Aythya nyroca*
 Ogorzałka *Aythya marila*
 Edredon *Somateria mollissima*
 Turkan *Somateria spectabilis*
 Birginiak *Polysticta stelleri*
 Kamieniuzka *Histrionicus histrionicus*
 Lodówka *Clangula hyemalis*
 Markaczka *Melanitta nigra*
 Uhla pstrodioba *Melanitta perspicillata*
 Uhla *Melanitta fusca*
 Sierpiec *Bucephala islandica*
 Gagoł *Bucephala clangula*
 Bielaczek *Mergus albellus*
 Szlachar *Mergus serrator*
 Nurogęś *Mergus merganser*
 Sterniczka *Oxyura leucocephala*
 Trzmielojad *Pernis apivorus*
 Kaniuk *Elanus caeruleus*
 Kania czarna *Milvus migrans*
 Kania ruda *Milvus milvus*
 Bielik wschodni *Haliaeetus leucoryphus*
 Bielik *Haliaeetus albicilla*
 Ścierwnik *Neophron percnopterus*
 Sęp płowy *Gyps fulvus*
 Sęp kasztanowaty *Aegypius monachus*
 Gadożer *Circus gallicus*
 Błotniak stawowy *Circus aeruginosus*
 Błotniak zbożowy *Circus cyaneus*
 Błotniak stepowy *Circus macrourus*
 Błotniak łąkowy *Circus pygargus*
 Jastrząb *Accipiter gentilis*
 Krogulec *Accipiter nisus*
 Krogulec krótkonogi *Accipiter brevipes*
 Myszolów *Buteo buteo*
 Kurhannik *Buteo rufinus*
 Myszolów włochaty *Buteo lagopus*
 Orlik krzykliwy *Aquila pomarina*
 Orlik grubodzioby *Aquila clanga*
 Orzeł stepowy *Aquila nipalensis*
 Orzeł cesarski *Aquila heliaca*
 Orzeł przedni *Aquila chrysaetos*
 Orzełek *Hieraaetus pennatus*
 Rybołów *Pandion haliaeetus*

Pustuleczka *Falco naumanni*
 Pustułka *Falco tinnunculus*
 Kobczyk *Falco vespertinus*
 Drzemlik *Falco columbarius*
 Kobuz *Falco subbuteo*
 Sokół skalny *Falco eleonorae*
 Raróg *Falco cherrug*
 Białozór *Falco rusticolus*
 Sokół wędrowny *Falco peregrinus*
 Pardwa *Lagopus lagopus*
 Cietrzew *Tetrao tetrix*
 Głuszec *Tetrao urogallus*
 Przepiórka *Coturnix coturnix*
 Wodnik *Rallus aquaticus*
 Kropiatka *Porzana porzana*
 Zielonka *Porzana parva*
 Karliczka *Porzana pusilla*
 Derkacz *Crex crex*
 Kokoszka *Gallinula chloropus*
 Modrzyk *Porphyrio porphyrio*
 Żuraw *Grus grus*
 Żuraw stepowy *Anthropoides virgo*
 Strepet *Tetrax tetrax*
 Hubara *Chlamydotis undulata*
 Drop *Otis tarda*
 Ostrygojad *Haematopus ostralegus*
 Szczudlak *Himantopus himantopus*
 Szablodziób *Recurvirostra avosetta*
 Kulon *Burhinus oedipnemus*
 Żwirowiec łąkowy *Glareola pratincola*
 Żwirowiec stepowy *Glareola nordmanni*
 Sieweczka rzeczna *Charadrius dubius*
 Sieweczka obroźna *Charadrius hiaticula*
 Sieweczka morska *Charadrius alexandrinus*
 Sieweczka mongolska *Charadrius mongolus*
 Sieweczka pustynna *Charadrius leschenaultii*
 Mornel *Charadrius morinellus*
 Siewka złota *Pluvialis apricaria*
 Siewnica *Pluvialis squatarola*
 Czajka towarzyska *Chettusia gregaria*
 Czajka stepowa *Chettusia leucura*
 Czajka *Vanellus vanellus*
 Biegus rdzawy *Calidris canutus*
 Piaskowiec *Calidris alba*
 Biegus malutki *Calidris minuta*
 Biegus mały *Calidris temminckii*
 Biegus długoskrzydły *Calidris bairdii*
 Biegus arktyczny *Calidris melanotos*
 Biegus krzywodzioby *Calidris ferruginea*
 Biegus morski *Calidris maritima*
 Biegus ziemny *Calidris alpina*
 Biegus płaskodzioby *Limicola falcinellus*
 Biegus płowy *Tryngites subruficollis*
 Batalion *Philomachus pugnax*
 Bekasik *Lymnocyptes minimus*
 Kszyk *Gallinago gallinago*
 Dubelt *Gallinago media*
 Rycyk *Limosa limosa*

Szlamik *Limosa lapponica*
 Kulik mniejszy *Numenius phaeopus*
 Kulik cienkodzioby *Numenius tenuirostris*
 Kulik wielki *Numenius arquata*
 Brodziec śniady *Tringa erythropus*
 Krwawodziób *Tringa totanus*
 Brodziec pławny *Tringa stagnatilis*
 Kwokacz *Tringa nebularia*
 Brodziec piegowaty *Tringa melanoleuca*
 Brodziec żółtonogi *Tringa flavipes*
 Samotnik *Tringa ochropus*
 Łęczak *Tringa glareola*
 Terekia *Xenus cinereus*
 Brodziec piskliwy *Actitis hypoleucos*
 Kamusznik *Arenaria interpres*
 Platkonóg sztyldodzioby *Phalaropus lobatus*
 Platkonóg płaskodzioby *Phalaropus fulicarius*
 Wydrzyk tęposterny *Stercorarius pomarinus*
 Wydrzyk ostrosterny *Stercorarius parasiticus*
 Wydrzyk długosterny *Stercorarius longicaudus*
 Wydrzyk wielki *Catharacta squa*
 Orlica *Larus ichthyaetus*
 Mewa czarnogłowa *Larus melanocephalus*
 Mewa mała *Larus minutus*
 Mewa obroźna *Larus sabini*
 Śmieszka *Larus ridibundus*
 Mewa cienkodzioba *Larus geni*
 Mewa delawarska *Larus delawarensis*
 Mewa pospolita *Larus canus*
 Mewa żółtonoga *Larus fuscus*
 Mewa srebrzysta *Larus aeruginosus*
 Mewa białogłowa *Larus californicus*
 Mewa polarna *Larus glaucooides*
 Mewa błada *Larus hyperboreus*
 Mewa siodłata *Larus marinus*
 Mewa różowa *Rhodostethia rosea*
 Mewa trójpalczasta *Rissa tridactyla*
 Mewa modrozioba *Pagophila eburnea*
 Rybitwa krótkodzioba *Gelochelidon nilotica*
 Rybitwa wielkodzioba *Sterna caspia*
 Rybitwa czubata *Sterna sandvicensis*
 Rybitwa różowa *Sterna dougallii*
 Rybitwa rzeczna *Sterna hirundo*
 Rybitwa popielata *Sterna paradisaea*
 Rybitwa białoczelna *Sterna albifrons*
 Rybitwa białowąsa *Chlidonias hybridus*
 Rybitwa czarna *Chlidonias niger*
 Rybitwa białoskrzydła *Chlidonias leucopterus*
 Nurzyk polarny *Uria lomvia*
 Alka *Alca torda*
 Nurnik *Cepphus grylle*
 Alczyk *Alle alle*
 Maskonur *Fratercula arctica*
 Pustynnik *Syrhaptes paradoxus*
 Siniak *Columba oenas*
 Sierpówka *Streptopelia decaocto*
 Turkawka *Streptopelia turtur*
 Kukulka *Cuculus canorus*

Lelek kozodój *Caprimulgus europaeus*
 Płomykówka *Tyto alba*
 Syczek *Otus scops*
 Puchacz *Bubo bubo*
 Sowa śnieżna *Nyctea scandiaca*
 Sowa jarzębata *Surnia ulula*
 Sóweczka *Glaucidium passerinum*
 Pójdźka *Athene noctua*
 Puszczyk *Strix aluco*
 Puszczyk uralcki *Strix uralensis*
 Puszczyk mszarny *Strix nebulosa*
 Uszatka *Asio otus*
 Sowa błotna *Asio flammeus*
 Włochatka *Aegolius funereus*
 Jerzyk *Apus apus*
 Zimorodek *Alcedo atthis*
 Rybaczek srokaty *Ceryle rudis*
 Żolna *Merops apiaster*
 Kraska *Coracias garrulus*
 Dudek *Upupa epops*
 Krętogłów *Jynx torquilla*
 Dzieciol zielonosiwy *Picus canus*
 Dzieciol zielony *Picus viridis*
 Dzieciol czarny *Dryocopus martius*
 Dzieciol duży *Dendrocopos major*
 Dzieciol białoszyi *Dendrocopos syriacus*
 Dzieciol średni *Dendrocopos medius*
 Dzieciol białogrzbiety *Dendrocopos leucotos*
 Dzieciolek *Dendrocopos minor*
 Dzieciol trójpalczasty *Picoides tridactylus*
 Kalandra szara *Melanocorypha calandra*
 Kalandra białoskrzydła *Melanocorypha leucoptera*
 Kalandra czarna *Melanocorypha yeltoniensis*
 Skowronek krótkopalcowy *Carandrella brachydactyla*
 Dzierlatka *Galerida cristata*
 Skowronek *Alauda arvensis*
 Lerka *Lullula arborea*
 Gómiczek *Eremophila alpestris*
 Brzegówka *Riparia riparia*
 Dymówka *Hirundo rustica*
 Jaskółka rudawa *Hirundo daurica*
 Oknówka *Delichon urbica*
 Świergotek szponiasty *Anthus richardi*
 Świergotek polny *Anthus campestris*
 Świergotek tajgowy *Anthus hodgsoni*
 Świergotek drzewny *Anthus trivialis*
 Świergotek tundrowy *Anthus gustavi*
 Świergotek łąkowy *Anthus pratensis*
 Świergotek rdzawogardłowy *Anthus cervinus*
 Śiwerniak *Anthus spinoletta*
 Świergotek nadmorski *Anthus petrosus*
 Pliszka żółta *Motacilla flava*
 Pliszka cytrynowa *Motacilla citreola*
 Pliszka górską *Motacilla cinerea*
 Pliszka siwa *Motacilla alba*
 Jemioluszka *Bombycilla garrulus*

Pluszcz *Cinclus cinclus*
 Strzyżyk *Troglodytes troglodytes*
 Pokrzywnica *Prunella modularis*
 Płochacz syberyjski *Prunella montanella*
 Płochacz halny *Prunella collaris*
 Rudzik *Eriothacus rubecula*
 Słowik szary *Luscinia luscinia*
 Słowik rdzawy *Luscinia megarhynchos*
 Podróżniczek *Luscinia svecica*
 Kopciuszek *Phoenicurus ochruros*
 Pleszka *Phoenicurus phoenicurus*
 Pokląskwa *Saxicola rubetra*
 Kłaskawka *Saxicola torquata*
 Białorzotka płowa *Oenanthe isabellina*
 Białorzotka *Oenanthe oenanthe*
 Białorzotka rdzawa *Oenanthe hispanica*
 Nagórnik *Monticola saxatilis*
 Drozd pstry *Zoothera dauma*
 Drozd ciemny *Zoothera sibirica*
 Drozd obroźny *Turdus torquatus*
 Kos *Turdus merula*
 Drozd oliwkowy *Turdus obscurus*
 Drozd rdzawy *Turdus naumanni*
 Drozd różnogardły *Turdus ruficollis*
 Kwieczoł *Turdus pilaris*
 Śpiewak *Turdus philomelos*
 Drożdżik *Turdus iliacus*
 Paszkot *Turdus viscivorus*
 Wierzbówka *Cettia cetti*
 Świerszczak melodyjny *Locustella certhiola*
 Świerszczak *Locustella naevia*
 Strumieniówka *Locustella fluviatilis*
 Brzęczka *Locustella luscinioides*
 Tamaryszka *Acrocephalus melanopogon*
 Wodniczka *Acrocephalus paludicola*
 Rokitniczka *Acrocephalus schoenobaenus*
 Zaroślówka *Acrocephalus dumetorum*
 Łozówka *Acrocephalus palustris*
 Trzcinniczek *Acrocephalus scirpaceus*
 Trzciniak *Acrocephalus arundinaceus*
 Zaganiacz *Hippolais icterina*
 Zaganiacz szczebiotliwy *Hippolais polyglota*
 Pokrzewka wasata *Sylvia cantillans*
 Jarzębka *Sylvia nisoria*
 Piegża *Sylvia curruca*
 Cierniówka *Sylvia communis*
 Gajówka *Sylvia borin*
 Kapturka *Sylvia atricapilla*
 Wójcik *Phylloscopus trochiloides*
 Świstunka północna *Phylloscopus borealis*
 Świstunka złotawa *Phylloscopus proregulus*
 Świstunka żółtawa *Phylloscopus inornatus*
 Świstunka grubodzioba *Phylloscopus schwarzi*
 Świstunka brunatna *Phylloscopus fuscatus*
 Świstunka górską *Phylloscopus bonelli*
 Świstunka *Phylloscopus sibilatrix*
 Pierwiosnek *Phylloscopus collybita*
 Piecuszek *Phylloscopus trochilus*

Mysikrólik *Regulus regulus*
 Zniczek *Regulus ignicapillus*
 Mucholówka szara *Muscicapa striata*
 Mucholówka mała *Ficedula parva*
 Mucholówka białoszyja *Ficedula albicollis*
 Mucholówka żałobna *Ficedula hypoleuca*
 Wąsatka *Panurus biarmicus*
 Raniuszek *Aegithalos caudatus*
 Sikora uboga *Parus palustris*
 Czarnogłowa *Parus montanus*
 Czubatka *Parus cristatus*
 Sosnowka *Parus ater*
 Modraszka *Parus caeruleus*
 Sikora lazurkowa *Parus cyanus*
 Bogatka *Parus major*
 Kowalik *Sitta europaea*
 Pomurnik *Tichodroma muraria*
 Pelzacz leśny *Certhia familiaris*
 Pelzacz ogrodowy *Certhia brachydactyla*
 Remiz *Remiz pendulinus*
 Wilga *Oriolus oriolus*
 Dzierzbka pustynna *Lanius isabellinus*
 Gąsiorek *Lanius collurio*
 Dzierzbka czarnoczelna *Lanius minor*
 Srokosz *Lanius excubitor*
 Dzierzbka rudogłowa *Lanius senator*
 Sójka *Garrulus glandarius*
 Sójka syberyjska *Perisoreus infaustus*
 Sroka *Pica pica* - w okresie od 15 marca do 30 czerwca
 Orzechówka *Nucifraga caryocatactes*
 Wieszczyk *Pyrrhocorax graculus*
 Kawka *Corvus monedula*
 Gawron *Corvus frugilegus* - w okresie od 15 marca do 30 czerwca
 Wrona *Corvus corone* - w okresie od 15 marca do 30 czerwca
 Kruk *Corvus corax*
 Szpak *Sturnus vulgaris*
 Pasterz *Sturnus roseus*
 Wróbel *Passer domesticus*
 Mazurek *Passer montanus*
 Wróbel skalny *Petronia petronia*
 Śnieżka *Montifringilla nivalis*
 Zięba *Fringilla coelebs*
 Jer *Fringilla montifringilla*
 Kulczyk *Serinus serinus*
 Osetnik *Serinus citrinella*
 Dzwoniec *Carduelis chloris*
 Szczygieł *Carduelis carduelis*
 Czyż *Carduelis spinus*
 Makolągwa *Carduelis cannabina*
 Rzepołuch *Carduelis flavirostris*
 Czeczotka *Carduelis flammae*
 Czeczotka tundrowa *Carduelis hornemanni*
 Krzyżodziób modrzewiowy *Loxia leucoptera*
 Krzyżodziób świerkowy *Loxia curvirostra*
 Krzyżodziób sosnowy *Loxia pytyopsittacus*

Dziwonia *Carpodacus erythrinus*
 Łuskowiec *Pinicola enucleator*
 Gil *Pyrrhula pyrrhula*
 Grubodziób *Coccothraustes coccothraustes*
 Junko *Junco hyemalis*
 Poświerka *Calcarius lapponicus*
 Śnieguła *Plectrophenax nivalis*
 Trznadel *Emberiza citrinella*
 Cierlik *Emberiza cirius*
 Głuszek *Emberiza cia*
 Ortolan *Emberiza hortulana*
 Trznadel modrogłowy *Emberiza caesia*
 Trznadel czubaty *Emberiza rustica*
 Trznadelek *Emberiza pusilla*
 Trznadel złotawy *Emberiza aureola*
 Potrzos *Emberiza schoeniclus*
 Trznadel czarnogłowy *Emberiza melanocephala*
 Potrzyszcz *Miliaria calandra*
 Łuszczyk indygo *Passerina cyanea*

SSAKIMAMMALIA

Jeź wschodni *Erinaceus concolor*
 Jeź zachodni *Erinaceus europaeus*
 Kret *Talpa europaea* - z wyjątkiem występujących w zamkniętych ogrodach, szkółkach i na lotniskach
 Ryjówka aksamitna *Sorex araneus*
 Ryjówka średnia *Sorex caecutiens*
 Ryjówka malutka *Sorex minutus*
 Ryjówka górską *Sorex alpinus*
 Rzęsorek rzeczek *Neomys fodiens*
 Rzęsorek mniejszy *Neomys anomalus*
 Zębielek białawy *Crocidura leucodon*
 Zębielek karliczek *Crocidura suaveolens*
 Podkowiec mały *Rhinolophus hipposideros*
 Nocek duży *Myotis myotis*
 Nocek Bechsteina *Myotis bechsteini*
 Nocek natterera *Myotis nattereri*
 Nocek orzęsiony *Myotis emarginatus*
 Nocek wąsatek *Myotis mystacinus*
 Nocek Brandta *Myotis brandti*
 Nocek łydkowłosy *Myotis dasycyneme*
 Nocek rudy *Myotis daubentoni*
 Mroczek posrebrzany *Vespertilio murinus*
 Mroczek pozłocisty *Eptesicus nilssonii*
 Mroczek późny *Eptesicus serotinus*
 Karlik malutki *Pipistrellus pipistrellus*
 Karlik większy *Pipistrellus nathusii*
 Borowiec wielki *Nyctalus noctula*
 Borowiaczek *Nyctalus leisleri*
 Gacek brunatny *Plecotus auritus*
 Gacek szary *Plecotus austriacus*
 Mopek *Barbastella barbastellus*
 Zając bielak *Lepus timidus*
 Wiewiórka *Sciurus vulgaris*
 Świstak *Marmota marmota*
 Suseł moregowany *Spermophilus citellus*

Suseł perelkowany *Spermophilus suslicus*
 Bóbr europejski *Castor fiber*
 Smużka *Sicista betulina*
 Żołędnicza *Eliomys quercinus*
 Koszatka *Dryomys nitedula*
 Popielica *Glis glis*
 Orzesznica *Muscardinus avellanarius*
 Chomik europejski *Cricetus cricetus*
 Darniówka tatrzańska *Pitymys taticus*
 Nomik śnieżny *Microtus nivalis*
 Morświn *Phocoena phocoena*
 Niedźwiedź brunatny *Ursus arctos*
 Wilk *Canis lupus*
 Wydra *Lutra lutra*
 Gronostaj *Mustela erminea*
 Łasica *Mustela nivalis*
 Tchórz stepowy *Mustela eversmanni*
 Norka europejska *Mustela lutreola*
 Żbik *Felis silvestris*
 Foka szara *Halichoerus grypus*
 Foka pospolita *Phoca vitulina*
 Nerpa *Phoca hispida*
 Kozica *Rupicapra rupicapra*
 Żubr *Bison bonasus*

Errata do listy gatunków roślin i grzybów chronionych

W łacińskich nazwach chronionych grzybów opublikowanych w poprzednim numerze pojawiło się kilka błędów. Prosimy o ich poprawienie. Wszystkich zainteresowanych przepraszamy.

<u>Jest</u>	<u>Powinno być</u>
<i>Hericium coraloides</i>	<i>H. coralloides</i>
<i>H. Flagellatum</i>	<i>H. flagellum</i>
<i>Lariciformes officinalis</i>	<i>Lariciformes officinalis</i>
<i>Merpilus giganteus</i>	<i>Meripilus giganteus</i>
<i>Phallus impudictus</i>	<i>Phallus impudicus</i>
<i>Dicytophora duplicata</i>	<i>Dictyophora duplicata</i>
<i>Mutinus ravenellii</i>	<i>Mutinus ravenellii</i>

Tylną furtką - co się dzieje z prawem ochrony przyrody?

“Mamy najlepsze w Europie prawo ochrony przyrody i środowiska” - lubią się chwalić jego twórcy. Może i jest w tym nieco prawdy. Rzeczywiście, regulacje zawarte w polskich ustawach mają nowoczesny charakter i - mimo pewnych niedoprecyzowań - są całkiem niezłymi narzędziami, umożliwiającymi chronienie przyrody. Praktyka ich zastosowania to już zupełnie inna sprawa...

Od pewnego czasu jednak daje się zauważyć niepokojące zjawisko. Oto w nowelizacjach albo w aktach wykonawczych do ustaw powoli, ale konsekwentnie wprowadzane są do naszego prawa zapisy obracające wniwecz “ochroniarskie” intencje. Często mają one postać niepozornych, nie rzucających się w oczy przeformułowań lub zapisów. Oto przykłady kilku z nich:

Leśne łąki

Jeszcze niedawno, zgodnie z Ustawą o lasach, właściciele lasów (w tym PGL Lasy Państwowe) byli zobowiązani do zachowywania w nich roślinności leśnej oraz naturalnych bagien, łąk i torfowisk. W niedawnej nowelizacji Ustawy łąki znikły z odpowiedniego punktu. “*Leśne łąki wyjęte spod prawa*” - w alarmistycznym tonie tytułował zielonogórski leśnik, dr S. Duda, artykuł w tej sprawie opublikowany w Lesie Polskim (nr 2/1999). Ale to prawda. Ta niby niepozorna zmiana umożliwia pozbycie się problemu: daje zielone światło, by zalesić resztki śródleśnych łąk w dolinach rzecznych. A przecież to właśnie łąki ze swoją specyficzną roślinnością i florą należą dziś do najbardziej zagrożonych w swym istnieniu składników polskiej przyrody. Przede wszystkim dlatego,

że ich utrzymywanie jest ekonomicznie nieopłacalne. Czy drobna zmiana w Ustawie nie spowoduje, że ich ostatnie skrawki znikną z leśnego krajobrazu? Czy leśnicy, którzy niekiedy szczerze chcą zachować swoje łąki i troszczą się o to wbrew rachunkowi ekonomicznemu tracą prawne wsparcie swych działań? Już widziałem sadzonki olszy na rabatowalkach w miejscu, gdzie jeszcze kilka lat temu była bogata gatunkowo łąka.

Regulacje rzek

Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów, obowiązującym od 1995 r., dotzw. inwestycji mogących pogorszyć stan środowiska (co ma ważne konsekwencje prawne) zaliczano wszystkie “kanalizacje i regulacje rzek”. W 1998 r. do odpowiedniego punktu rozporządzenia dodano jedno małe słówko - “systematyczne”. Regulacja systematyczna to w języku hydrotechników regulacja całej rzeki od źródła do ujścia. To jedno małe słówko sprawia, że od pół roku regulację fragmentu rzeki można wykonać w majestacie prawa nie poprzedzając jej żadną ekspertyzą przyrodniczą, oceną oddziaływania na środowisko ani konsultacją z organem ochrony przyrody! I z tego prawa melioranci skwapliwie korzystają. To właśnie w oparciu o to prawo szceciński Wojewódzki Zarząd Melioracji prostuje i przekłada koryto rzeki Cieszynki na Pomorzu Zachodnim, dążąc do “*uproduktywienia bezużytecznego gospodarstwa trzcinowiska*”, stanowiącego biotop sowy błotnej, żółwia błotnego i miejsce lęgowe kilku par wąsatki. “*Mamy wszystkie pozwolenia*”. “*Ocena oddziaływania na środowisko w tym przypadku nie jest wymagana*”. “*Nasza misja polega na tym, by zapobiec zalewaniu gruntów i domów rolników*” - to argumenty meliorantów. Co ciekawe, żaden z miejscowych rolników nie skarży się na rzekę. A jedno małe słówko w rozporządzeniu zamyka usta przyrodnikom...

Wycinka drzew

Jeszcze niedawno mieliśmy prawo, które względnie skutecznie chroniło drzewa przed wycinaniem. Usunięcie drzewa, nawet przez właściciela z własnego gruntu, wymagało uzyskania zezwolenia. Nowelizacja Ustawy o ochronie i kształtowaniu środowiska przeprowadzona w sierpniu 1997 r. uczyniła dwa poważne wyłomy w tej zasadzie. Dziś drzewo młodsze niż 30-letnie właściciel może sobie wyciąć bez żadnych starań i procedur administracyjnych. Jeszcze groźniejszy jest drugi zapis: wyłączenie z obowiązku uzyskiwania zezwoleń spraw związanych z wycinką drzew na międzywalach... Ten zapis, będący chyba efektem powodziowej paniki w pamiętnym 1997 roku, usunął Zarządowi Gospodarki Wodnej ostatnie przeszkody w procedurze likwidacji resztek lasów łęgowych... Obowiązek uzgodnienia wycinki z konserwatorem przyrody i obowiązek uzyskania zezwolenia samorządu terytorialnego stał się historią. Więc nad Odrą, między Czelinem a Gozdowicami, na terenie Cedyńskiego Parku Krajobrazowego, warczą piły i stukają siekiery.

Co jeszcze?

To tylko kilka przykładów zapisów wprowadzonych do prawa ostatnio. Znalazły się tu tylko te, z których działaniem było mi dane się zetknąć. Ile innych podobnych regulacji wprowadzono "tylną furtką" do prawa ochrony przyrody i środowiska? Ile takich zapisów, dziś przez nas niedostrzeganych, czeka by zadziałać przeciwko przyrodzie?

Paweł Pawlaczyk

Na rowerze bliżej przyrody

W dniach 7-9 maja na terenie Parku Krajobrazowego Ujście Warty odbyła się wspólna impreza rowerowa Klubu Turystyki Rowerowej PTTK "Lubuszanie 73" z Zielonej Góry i Lubuskiego Klubu Przyrodników. Już 7 maja grupa 10 kolarzy przyjechała z Zielonej Góry do Stacji w Owczarach, gdzie zwiedzili Muzeum Łąki oraz otaczające Owczary murawy kserotermiczne. Następnego dnia, w towarzystwie członków i sympatyków Lubuskiego Klubu Przyrodników z Owczar, Górzycy i Kostrzyna nad Odrą, pojechaliśmy do Muzeum w Kostrzynie i zwiedziliśmy rezerwat ptaków Słońsk, a także wiele pięknych zakątków nad Odrą i Wartą. Bardzo dobrze jest poznać przyrodę z roweru. Przekonali się o tym uczestnicy naszego wyjazdu - pierwszej, ale nie ostatniej tego rodzaju wyprawy. Już wkrótce wycieczka do Drawieńskiego Parku Narodowego i Stacji w Bogdanie. Wszystkich zainteresowanych zapraszam zarówno jako członek Lubuskiego Klubu Przyrodników, jak i przewodnik turystyki kolarskiej.

Krystyna Soltysiak

Zapraszamy do prowadzonej przez Klub wypożyczalni rowerów w Kostrzynie nad Odrą. Wypożyczalnia funkcjonuje przy Muzeum Przyrodniczym, 200 m od dworca PKP i PKS, czynna jest codziennie w godz. 9.00 - 13.00 i 15.00 - 18.00. Cena wypożyczenia roweru - 1 zł za godzinę lub 8 zł za dobę. Do dyspozycji 30 rowerów, także z sakwami turystycznymi i siodełkami dla dzieci. Szczegółowych informacji udziela i rezerwacje przyjmuje Muzeum w Kostrzynie, tel. (095) 7523673.

PRZYRODA NA SZALI

Firma POMROL-AGRO zamierza zbudować w Chomętowie, w otulinie Drawieńskiego Parku Narodowego, bezściółkową fermę hodowlaną na 16 tysięcy tuczniaków. Gnojowica, w ilości około 40 mln litrów rocznie (co jest ilością umożliwiającą zaopatrzenie każdego mieszkańca naszego kraju w litr tej substancji), ma być rozprowadzana siecią rurowymi i rozlewana po polach położonych między Słopicą a Drawą. Niektóre końcówki rurowych zaprojektowano w odległości 150 m od nurtu rzeki Drawy. Inwestycja taka stała się możliwa po zniesieniu na tym terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu. A to z kolei nastąpiło w wyniku Rozporządzenia nr 12 Wojewody Gorzowskiego, opublikowanego w dzienniku urzędowym 14 grudnia ubiegłego roku. 15 grudnia Wojewoda Gorzowski wydał firmie POMROL-AGRO pozwolenie wodnoprawne na rozlewanie na pola 30 tys. m³ gnojowicy rocznie. 1 stycznia 1999 r. teren ten znalazł się w województwie zachodniopomorskim... **Paweł Pawlaczyk**

Dinozaury są na świecie! Wydawałoby się, że metody regulacji rzek żywcem zaczerpnięte z lat pięćdziesiątych odeszły już do lamusa. Jednak w dolinie Cieszynki (gmina Człopa, województwo zachodniopomorskie) Wojewódzki Zarząd Melioracji i Użytków Zielonych (dawniej w Pile, obecnie w Szczecinie), wbrew protestom ludności Człopy, licznych przyrodników i wbrew specjalistycznym opiniom, z uporem kontynuuje inwestycję polegającą na "regulacji rzeki" przez wykopanie rowu kilkumetrowej głębokości i ok. 1 km długości, skracającego jej bieg. Prace są finansowane z budżetu państwa, a prowadzone są rzekomo na wniosek miejscowych rolników, którzy jednak jednomyślnie... są przeciwni tej inwestycji. Rów przecina żywe torfowisko źródłiskowe, a prace doprowadziły już do znacznego zdewastowania bardzo cennych przyrodniczo trzcinowisk (jedno z nielicznych w regionie miejsc występowania wąsatki, obserwowano tam także sówę błotną i żółwia błotnego!). Rada Gminy w Człopie, Starostwo

w Wałcu i Wojewoda Zachodniopomorski wymieniają między sobą oraz Społecznym Komitetem Obrony Cieszynki w Człopie korespondencję wyrażającą zaniepokojenie o los cennego przyrodniczo fragmentu terenu i deklaracje, że budowa zostanie wstrzymana do czasu przeprowadzenia oceny oddziaływania inwestycji na środowisko. Deklaracje te pozostają jednak tylko na papierze, a inwestor po prostu kontynuuje prace... **Paweł Pawlaczyk**

Na polach k. Kruszyny w gminie Sulechów, przejętych po byłym PGR przez irlandzkiego inwestora, który postanowił założyć tu farmę na 2 tysiące krów (informacja za Gazetą Lubuską z 8 maja b.r.), zrównano z ziemią dwa śródpolne oczka. Niewielkie stawki przetrwały nawet okres radosnej gospodarki socjalistycznego PGR, kiedy likwidowanie takich miejsc było normalną praktyką. Będziemy się teraz uważnie przyglądać poczynaniom wielkiej farmy i odpowiednio zareagujemy w przypadku, gdy na rynku pojawi się jakieś ekomeklo czy ekoser z Kruszyny. A swoją drogą, to gdzie słyszałem, że ochrona takich oczek poprzez uznanie ich za użytki ekologiczne "na dobrą sprawę" nie ma sensu. Tylko gdzie ja to słyszałem... **Tadeusz Czwałga**

Rozporządzeniem Wojewody Zielonogórskiego z dnia 11 grudnia 1998 r. uznano 27 obiektów za pomniki przyrody. Są to głównie drzewa i grupy drzew: 4 lipy, 1 klon, 15 dębów, 1 buk, 1 wierzba, 1 wiąz. Są też pomniki powierzchniowe: stanowisko storczyka szerokolistnego (15 m²), stanowisko długosza królewskiego (4,57 ha) oraz dwa fragmenty starodrzewów sosnowych (3,36 i 3,40 ha). Uwagę zwraca dosyć spora powierzchnia trzech ostatnich obiektów wytypowanych do ochrony przez Stanisława Borkowskiego – zastępcę nadleśniczego w Nadleśnictwie Sulechów – oraz to, że ochroną objęto ubogie starodrzewy sosnowe. Większość pomników położonych jest na terenach zarządzanych przez Lasy Państwowe. **Tadeusz Czwałga**

Najstarsze i najbardziej interesujące drzewa Ziemi Lubuskiej

Kiedy przypominam sobie słowaprzepięknej fraszki Jana Kochanowskiego "Na lipę":

"Gościu, siądz pod mym liściem,
a odpocznij sobie.
Nie dójdzie cię tusłońce,
przrzekam ja tobie."

przed oczyma wyrasta mi okazałe drzewo o szerokiej, rozłożystej koronie, potężnym zdrowym pniu i ogromie soczyście zielonych liści. Kiedy opowiadam moim córkom legendę o Lechu i początkach państwa polskiego, moja wyobraźnia i słowa malują obraz dębu solidnego, rosnącego, górującego nad innymi drzewami, na którym orły ufnie uwily swoje gniazdo. Bowiem drzewa stare, to dla każdego drzewa rosłe, wysokie, opniu grubym i mocnym. Polski wieszcz, Adam Mickiewicz, takie właśnie drzewa potężne i wiekowe nazwał dumnie "pomnikami". Jak wiemy, nazwa ta przyjęła się i funkcjonuje do dziś. To właśnie dzięki utworzeniu instytucji "Pomnika przyrody" do naszych dni przetrwało wiele niezwykłych okazów.

Określenie dokładnego wieku drzewa nie należy do łatwych czynności. Najprostszym i najdokładniejszym sposobem jest policzenie tzw. przyrostów rocznych. Czynność tę można jednak wykonać dopiero po ścięciu drzewa, a nie o to przecież chodzi. Stosuje się więc metody zamienne, np.: pomiar obwodu pnia w pierśnicy (tj. na wysokości "piersi" - 1,3 m od ziemi), określanie liczby rocznych przyrostów pnia na wysokość w oparciu o liczbę okółków, pomiary wysokości drzewa, określenie charakteru korowiny. Wykonuje się również tak zwane wywierki z pnia żywych okazów i oblicza się liczbę słoików, a następnie przy pomocy skomplikowanych wzorów - wiek drzewa. Większość drzew wiekowych w Polsce jest, niestety, w bardzo złym stanie zdrowotnym, z obumierającymi gałęziami, z ubytkami pni, zaatakowane przez "szkodniki". Tym bardziej wskazane jest ukazywanie piękna i walorów przyrodniczych starych drzew, otaczanie ich opieką i wyszukiwanie nowych leciwych okazów.

Ziemia Lubuska może pochwalić się sporą ilością drzew ciekawych i sędziwych. Większość

z nich osiągnęła już odpowiednie rozmiary kwalifikujące je do wciągnięcia na listę pomników przyrody (co też uczyniono).

Czytelnikom chciałabym przybliżyć kilka drzew starych i godnych uwagi. Z niektórymi wiąże się ciekawe fakty, wydarzenia lub ludowe legendy, które usłyszałam od miejscowej ludności. W czasie moich wędrówek po Ziemi Lubuskiej w poszukiwaniu interesujących drzew, często spotykałam się u moich rozmówców ze zdumieniem, kiedy dowiadawali się, że znajomy dąb czy buk jest pomnikiem przyrody i liczy sobie kilkadziesiąt lat.

Niewiele osób wie, że to właśnie na terenie dawnego województwa zielonogórskiego rośnie najgrubsza w Polsce sosna zwyczajna *Pinus silvestris*, którą można zobaczyć jadąc szosą z Wolsztyna do Sulechowa. Jej obwód wynosi 620 cm, a pień rozdziela się na 8 grubych konarów.

W okolicach Bogaczowa (gm. Nowogród Bobrzański) rośnie natomiast grupa sosen o pniach zniekształconych i powyginanych w fascynujące kształty. Drzewa te nie należą do "olbrzymów", ale ich niesamowita struktura pozwoliła wciągnąć je na listę pomników przyrody, gdzie widnieją pod nazwą "Leśne Kandelabry".

Równie ciekawy, ze względu na kształt, okaz sosny znaleźć możemy w Chełmie Żarskim (gm. Lubsko). Pień swój spłotła ona z pniem dębu i razem tworzą niesamowity widok.

W Żaganiu natomiast znalazłam inny gatunek sosny: sosnę wejmutkę *Pinus strobus*. W przypalacowym parku rośnie okaz o wysokości 21,5 m i obwodzie 282 cm. Wiek tego drzewa oszacowany został na około 200 lat (wg informacji umieszczonej na tablicy). Stan zdrowotny sosny pod koniec lat 80. (kiedy oglądałam drzewo) był bardzo zły i widać było, że drzewo obumiera. Sosna wejmutka pochodzi z Ameryki Północnej, a w Polsce bardzo chętnie sadzona jest jako drzewo ozdobne. Urodą tego gatunku są długie, miękkie igły.

Tradycja ochrony gatunkowej roślin w Polsce sięga czasów Władysława Jagielly, który to wydał specjalny edykt o ochronie cisa pospolitego *Taxus baccata*. Na Ziemi Lubuskiej znajduje się ciekawy okaz również i tego gatunku. W Siedlisku, na terenie Zespołu Szkół Rolniczych, rośnie cis, którego obwód wynosi 210 cm. By osiągnąć tak imponujące rozmiary, drzewo potrzebowało około 500 lat.

W Polsce cis znajduje się nadal pod ścisłą ochroną. Jest to drzewo (lub krzew) bardzo trujące, jedynie czerwone osnówki owoców, chętnie zjadane przez ptaki, nie zawierają substancji toksycznych. Jako ciekawostkę warto przytoczyć fakt, iż najstarsze drzewo w Polsce to właśnie cis, który rośnie w Henrykowie Lubańskim w woj. jeleniogórskim. Wiek drzewa oszacowano na 1265 lat!

Jałowiec pospolity *Juniperus communis* to iglak, który, jak sama nazwa wskazuje, rośnie na gładkich jałowych, ubogich. Z tej to chociażby przyczyny nie osiąga on gigantycznych rozmiarów. Niemniej jednak czasami można spotkać drzewa z całkiem imponującymi gabarytami. Największy jałowiec Pojezierza Lubuskiego rośnie w Dębrzycy (gm. Torzym), a jego pień osiągnął obwód 84 cm.

Gatunkiem iglastym obcego pochodzenia jest cypriśnik błotny *Taxodium distichum*. Jego ciekawy okaz znaleźć możemy w Sulechowie przy ul. Niepodległości. Obwód pnia tego drzewa wynosi 297 cm. Cypriśnik jest bardzo ciekawą rośliną. Charakteryzuje się tym, że na zimę zrzuca igły razem z pędami. Jest gatunkiem typowo ozdobnym. W Polsce w naturze nie rozmnaża się.

Ziemia Lubuska może się również pochwalić najstarszym w Polsce, i prawdopodobnie w Europie, wiązem szypułkowym *Ulmus laevis*, który rośnie w Komorowie koło Gubina. Wiąz ma 887 cm w obwodzie, a wiek szacuje się na 455 lat. Równie piękny, choć może nie tak wiekowy, wiąz rośnie we wsi Ciemnice. Ma on 22 m wysokości, 345 cm obwodu i około 200 lat. W stanie naturalnym wiąz występuje w środkowej i południowej Europie, a jego drewno bardzo chętnie wykorzystywane jest w przemyśle meblarskim.

Szczególnym sentymentem i szacunkiem cieszą się w Polsce dęby. W wielu naszych legendach

i baśniach drzewa te przybierają ludzkie cechy, i to zawsze te lepsze. Do dzisiaj ludzi mocarnych określa się "silny jak dąb". Może właśnie dlatego w naszym kraju przetrwało tak wiele pięknych okazów tych drzew. Znanych jest ponad 200 gatunków dębów, z czego w Polsce można spotkać ok. 20, ale tylko 3 to gatunki rodzime. I to znowu w woj. zielonogórskim rośnie najstarszy w Polsce dąb szypułkowy *Quercus robur*. Można go znaleźć na skraju lasu za wsią Piotrowice koło Szprotawy. Oprócz imponującego wieku (745 lat), drzewo ma również interesujący kształt. Dąb nosi dumną nazwę "Chrobry", na którą w pełni zasługuje.

Z kolei niedaleko Zaboru (między Tarnawą a Miłskiem) rośnie dąb, który liczy sobie około 450 lat i nazywany jest "Napoleonem". Miejscowa ludność twierdzi, iż pod tym właśnie drzewem odpoczywał cesarz Napoleon w czasie marszu na Rosję. Również w parku Państwowego Domu Pomocy Społecznej w Brzeźnicy, który obfituje w stare drzewa, rośnie sporo dębów szypułkowych, które liczą sobie od 400 do 550 lat. W Pławiu koło kościoła rośnie natomiast inny gatunek dębu: 350-letni dąb bezszypułkowy *Quercus sessilis*.

Lipa kojarzy nam się z pełnią lata, ze słodkim zapachem leczniczych kwiatów, z lipowym miodem i, wspomnianym na początku, Janem z Czarnolasu. Ziemia Lubuska może poszczycić się pięknymi okazami i tych drzew. W Borowie koło Iłowy rośnie najgrubsza w południowo zachodniej Polsce lipa drobnolistna *Tilia cordata*. Ma ona 27 m wysokości i aż 760 cm w obwodzie. Liczy sobie 440 lat. Równie piękny okaz tego gatunku rośnie w sąsiedztwie kościoła w Kosierzu (gm. Dąbie Lub.). Drzewo liczy ok. 400 lat, ma 16 m wysokości, 600 cm w obwodzie i pień rozgałęziony na 5 konarów. Obok niego rośnie drugi, równie okazały, przedstawiciel tego gatunku.

Jeszcze kilka lat temu w Siedlisku rosła lipa o bardzo frajdującej legendzie. Pewien człowiek został kiedyś posądzony o zamordowanie brata. Swój los powierzył tak zwanemu "sądowi bożemu". Na placu posadził on do góry korzeniami drzewo lipy. Drzewo przyjęło się, co oznaczało, że mężczyzna jest niewinny. W ten sposób "Krwawa Lipa", jak ją nazywano, uratowała go od śmierci. Niestety, kilka lat temu wiatry złamały jej dziwnie poskręcany pień. Pozostała tylko legenda...

Gatunkiem mniej popularnym niż wcześniej opisywane jest morwa biała *Morus alba*. Tym bardziej więc lubuszanie mogą być dumni, że właśnie na ich terenie rośnie najgrubszy w Europie okaz tego gatunku. W Sulechowie przy ul. Poznańskiej, na niewielkim zieleńcu, znajduje się drzewo o wysokości 18m i obwodzie 412cm, liczące sobie ponad 250 lat.

Pojezierze Lubuskie znane jest również z posiadania wielu okazów egzotycznego gatunku tulipanowca amerykańskiego *Liriodendron tulipifera*, spokrewnionego z przepięknymi magnoliami. W parku nad Jeziorem Łagowskim rośnie drzewo, które osiągnęło wysokość 28m, obwód 385cm i wiek około 205 lat. Inne imponujące okazy tego gatunku rosną we wspomnianym już parku we wsi Kosierz (25m wysokości, 300cm obwodu i około 180 lat) czy w Borowie koło Iłowy, obok opisywanej wcześniej lipy. Polska nazwa tego drzewa wzięła się od kwiatów, które kształtem przypominają tulipany.

Nakoniec chciałabym wspomnieć o kolejnym egzotycznym gatunku: kasztanie jadalnym *Castanea sativa*. Nazwa kasztan jest niesłusznie używana w odniesieniu do kasztanowca, którego z kasztanem nie łączy nic, poza podobieństwem w nazwie. Bardzo ładny okaz kasztanu (nie kasztanowca!) znajduje się w Krośnie Odrzańskim. Drzewo rośnie na prawym brzegu Odry, w sąsiedztwie komisariatu policji. Możemy je podziwiać przekraczając rzekę mostem od strony restauracji "Wodnik", idąc w kierunku parku na wzgórzu. Drzewo ma 15m wysokości, 264cm obwodu i 145 lat. Rokrocznie obficie owocuje.

Długo jeszcze można by się rozpisywać na temat starych i ciekawych drzew Pojezierza Lubuskiego. Nie wspomniałam o wielu gatunkach, które zasługiwałyby na to. Ziemia Lubuska należy do tych szczęśliwych rejonów w Polsce, gdzie nienastąpiła powojenna eksplozja rozwijającego się przemysłu, gdzie wiele obszarów nie modernizowano, nie wycinano na nich drzew. Dzięki temu do dziś możemy podziwiać wiele naprawdę pięknych i wiekowych egzemplarzy. Musimy jednak zadbać o to, by również po nas zostały takie wspaniałe, liczące setki lat okazy.

Iwona Dostatnia

Ptaki gubińskich mokradeł

Chciałbym zwrócić uwagę wszystkich miłośników miejsc dzikich i niedostępnych na teren szczególnie: otoczony lasem obszar podmokłych łąk i niewielki, ale malowniczy teren zabagniony. Jak na dosyć monotonne pod względem krajobrazowym i przyrodniczym okolice Gubina (ubogie łąki i piaszczyste lasy, w zasadzie wyłącznie sosnowe) jest to miejsce wyjątkowe: korzystne podłoże, sąsiedztwo lasu i łąki, dostatek - a nawet nadmiar - wilgoci, umiarkowana ingerencja człowieka. Wszystko to stwarza dobre warunki dla rozkwitu przyrody.

Interesujące nas mokradła rozciągają się na północny wschód od dworca kolejowego w Gubinie, położonego na obrzeżu miasta. Od strony drogi Gubin - Żytowań właściwie nie widać nic ciekawego - sucha, piaszczysta łąka. Ale im dalej w kierunku wschodnim, tym bardziej robi się grząsko i ciekawie.

Nad rozległymi, zwłaszcza w okresie wiosennym, rozlewiskami dominują wysokie trawy, turzyce, polacie trzciny. W obszarze zabagnionym z korzeni roślinności opanowującej powierzchnię ruchliwego błota tworzy się swoisty "dywanik", po którym przy odrobinie szczęścia można się przemieszczać. Bagna z roku na rok coraz bardziej jednak zarastają ekspansywną roślinnością: trawami, trzciną, paprocią i olchami, tracąc trochę ze swojego uroku. Olchy, dzięki którym na grząskim podłożu wytwarza się bardziej stabilny grunt, osłabiane są co sezon przez żarłoczne gąsienice; potrafią one prawie doszczętnie ogolocić drzewa z liści. W centrum utrzymuje się niewielki zbiornik wodny. Głównym

"zasilaczem" całej podmokłej łąki zdaje się być przecinający ją niewielki strumień zwany Budoradzanką, który swój początek bierze na polach w okolicach wsi Drzeńsk Mały. Uchodzi on do Nysy Łużyckiej. Łąkę otacza wąski pas lasu mieszanego, przechodzącego następnie w typową już monokulturę sosny. W północno-zachodniej części obszaru osiąga on bardziej imponujące rozmiary: bujna roślinność, stare drzewostany. W ciepłych miesiącach na skraju lasu roi się od jaszczurek, żab i zaskrońców. Teren podmokły chętnie odwiedzają dziki, na bardziej suchych łąkach pojawiają się sarny i chyba z tego względu można tu spotkać rekordową liczbę ambon myśliwskich (naliczyłem dziesięć).

Na terenie tym można zaobserwować mnóstwo ptaków - i to zarówno wodnych, charakterystycznych dla łąk, jak i leśnych. To właśnie one tworzą niepowtarzalny klimat bagien. Ich przeróżne odgłosy rozbrzmiewają na całym obszarze od pierwszych dni wiosny. Obserwacje ptaków w takich warunkach są jednak dosyć trudne. Podaję więc gatunki, które na przestrzeni paru lat udało mi się zaobserwować: niezliczone ilości mew i czajek, kilkanaście czapli, dwie pary żurawi, gęgawy, kaczki krzyżówki. Występują tam także: ksyżek, wodnik, sieweczka rzeczna, cyranka, świstun, trzciniak, trzcinniczek, świerszczak, brzęczka, potrzos, brodziec śniady, brodziec piskliwy. Wiosną rozbrzmiewają z mokradeł donośne hukania bąków. Jesienią, na łąkach i w trzcinach, gromadzą się ogromne ilości szpaków szykujących się do odlotu. W suchej części łąki i w partiach krzewów pojawiają się między innymi potrzoszcz, pokląskwa, gąsiorek. Z rzadszych ptaków leśnych można spotkać raniuszka i dudka*. Raz po raz przelatują kruki. Przy ujściu strumienia do Nysy był obserwowany zimorodek*. Teren ten jest odwiedzany także przez drapieżniki: myszołowa, kanię rudą, błotniaka stawowego

i pustułkę. Na jednym z drzew nad strumieniem ma zwyczaj przesiadywać bielik.

Duża część opisywanego obszaru była wykorzystywana dotychczas jako poligon wojskowy. Część suchych łąk graniczących z lasem jest sporadycznie koszona. Na szczęście teren podmokły nie został znacząco przeobrażony. Jest on własnością wielu różnych właścicieli - wojska, gminy, skarbu państwa i rolników indywidualnych. Miejmy nadzieję, że nowe plany związane z zagospodarowaniem tych obszarów nie będą kolidowały z tamtejszą przyrodą.

W naszym kraju spotyka się coraz mniej mokradeł, bagien, torfowisk. Wraz z ich zanikaniem czy wręcz niszczeniem ginie wiele gatunków roślin i zwierząt, których egzystencja możliwa jest tylko w takim środowisku. Warto więc i to miejsce, "gubińskie bagna", z ich dużym bogactwem flory i fauny, otoczyć ochroną, chociażby mającą formę użytku ekologicznego. Decyzja leży w gestii gminy Gubin.

* obserwacje Juliana Lewandowskiego

Marcin Dziubek

WNAJBLIŻSZYM CZASIE

🕒 18-25 czerwca w Owczarach - Obóz przyrodniczy dla młodzieży z Górzycy i Kostrzyna (lista uczestników jest zamknięta).

🕒 26 lipca - 1 sierpnia w Bogdance - Obóz przyrodniczy dla młodzieży (przyjmujemy przede wszystkim osoby zaawansowane, aktywnie działające w Klubie). Kontakt - Robert Stańko, Biuro LKP w Świebodzinie, tel. (06838) 28236.

🕒 Początek sierpnia - Park Krajobrazowy "Ujście Warty" - polsko-niemiecki obóz wędrowny (rowerowy) dla młodzieży. Kontakt - Andrzej Jemaczek, Biuro LKP w Świebodzinie, tel. (06838) 28236.

Cele ochrony w nowo tworzonych rezerwach a możliwości skutecznej ochrony ekosystemów leśnych

Cel ochrony wskazuje wartości przyrodnicze, których zachowanie lub osiągnięcie było powodem objęcia jakiegoś obszaru ochroną rezerwatową. Kierunki i zakres wskazywanych w planach ochrony zabiegów ochronnych powinny umożliwiać realizację tego celu.

Znaczenie jednoznacznie i logicznie sformułowanego celu ochrony w odniesieniu do rezerwatów leśnych jest szczególnie istotne. Lasy w Polsce mają znaczenie charyzmatyczne i są z nimi ściśle związane środowiska posiadające silne, odrębne tradycje i doświadczenia. Wpływ na w rezerwach leśnych mają naukowcy, ochroniarze, leśnicy-praktycy, urzędnicy itd. Każda z tych grup ma różne (oczywiście słuszne) wizje lasu...

Niejednoznacznie zapisany cel ochrony sprawia, że w zależności od zbiegu okoliczności (będącego wynikiem miejscowego układu sił i możliwości) ekosystem leśny w rezerwacie traktowany jest tak lub inaczej. W efekcie sytuacja i stan lasów rezerwatowych zależy bardziej od przypadku, niż od zapisów określających status prawny tych obiektów. Trudno w takiej sytuacji mówić o długofalowej polityce ochronnej i osiąganiu jakichkolwiek celów...

Od roku 1996 do początku roku 1998 powstało w Polsce około 66 rezerwatów położonych na terenach leśnych. Wśród celów ochrony wyznaczonych dla tych obiektów można wyróżnić pięć odrębnych kategorii, w których celem jest odpowiednio (w nawiasach liczba rezerwatów):

- 1) zachowanie drzewostanów (11),
- 2) zachowanie starodrzewi (4),

- 3) zachowanie wartości artystyczno-krajobrazowych (6),
- 4) zachowanie wartości fitosocjologiczno-florystyczno-faunistycznych (37),
- 5) zachowanie lasów (ekosystemów leśnych) o cechach naturalnych (8).

Na zachowywaniu drzewostanów (zapewnianiu ich maksymalnej zdrowotności i produktywności) najlepiej znają się leśnicy. Cel, którym jest ochrona drzewostanów oznacza, że to oni właściwie powinni mieć decydujące zdanie w sprawie sposobów jego osiągnięcia. Zachowanie dorodnych drzewostanów wymaga na ogół ciągłej opieki i ingerencji. Nawet jeśli twórcy rezerwatu myśleli o ekosystemie leśnym jako przedmiocie ochrony, niefortunny zapis celu ochrony, w najlepszym wypadku, spowoduje zbędne konflikty. Tak może stać się zwłaszcza w przypadku nowo utworzonych rezerwatów Rosochacz, Wymięklizna, Las Królewski, gdzie autorzy celu ochrony wskazują na naturalny charakter drzewostanów. Jeśli twórcom rezerwatu w istocie chodziło o ochronę drzewostanów, wówczas bardziej właściwą drogą do realizacji tego celu wydaje się wprowadzenie stosownych zapisów do planów zarządzania nadleśnictwem, utworzenie drzewostanów nasiennych lub objęcie drzew ochroną pomnikową.

Tworzenie rezerwatów w celu zachowania dwustuletnich dębów (rezerwat Skulskie Dęby) jest wyjątkowo kuriozalne. Można tylko współczuć twórcom planów ochrony takich rezerwatów (chyba, że znają sposób na powstrzymanie czasu...). Po rozpadzie starych drzewostanów, na skutek niemożności realizacji celu ochrony, rezerwaty te należałoby likwidować...

Cel polegający na zachowaniu walorów krajobrazowych kompleksów leśnych, zalesionych wzniesień i wysp nie wyklucza działań zmierzających do zachowania

naturalnych cech ekosystemów leśnych. Jednak ogólne jego sformułowanie oznacza, że takie lasy rezerwatowe traktowane będą w zależności od gustów artystycznych lub widzimisię autorów planów ochrony. Trudno oczekiwać, by takie rezerwaty stały się trwałym miejscem ochrony ekosystemów leśnych.

Do najliczniejszej kategorii rezerwatów w kraju należą rezerwaty leśne florystyczne, faunistyczne i inne, w których przedmiotami ochrony są składniki ekosystemu leśnego. Zwykle celem ochrony w tych obiektach jest zachowanie zgrupowań organizmów (głównie zbiorowisk roślinnych wspaniale, typowo wykształconych, dobrze zachowanych lub naturalnych).

Ponieważ celem ochrony jest jeden lub część elementów ekosystemu leśnego (podobnie jak w wypadku rezerwatów, gdzie przedmiotem ochrony jest drzewostan), trudno mieć nadzieję na ochronę całości ekosystemu leśnego w obiekcie. Ingerencja może być zalecana w przypadku np. naturalnego odnowienia "nieodpowiednim" gatunkiem lub w przypadku pojawienia się faz rozwojowych z roślinnością "nie odpowiadającą" przedmiotom ochrony itp. Jedynie około 12% nowo utworzonych na terenach leśnych rezerwatów ma cel ochrony sformułowany w sposób wskazujący na konieczność ochrony naturalnych cech całego ekosystemu leśnego, łącznie z procesami właściwymi dla lasów naturalnych.

Wnioski płynące z analizy rozporządzeń powołujących nowe rezerwaty przyrody na terenach leśnych są następujące:

1. W celach ochrony opisuje się aktualny stan ekosystemu leśnego (zwykle jakiejś jego części), nie uwzględniając dynamicznego charakteru tego układu.

2. W celach ochrony rezerwatów rzadko uwzględnia się złożoność ekosystemów leśnych i do zachowania wskazuje się jedynie wybrane elementy tego układu.
3. Cele formułuje się w sposób tak bardzo ogólny, że można je wielorako interpretować. Czasem w ładnie brzmiącym frazesie trudno doszukać się celu ochrony w ogóle.
4. Niektóre obiekty, sądząc z celu ich ochrony, nie zasługują na ochronę rezerwatową i raczej kwalifikują się do zachowania jako pomniki przyrody lub drzewostany nasienne.

Krzysztof Ziarnek

RECENZJE

Przyroda Sudetów Zachodnich. Rocznik. Tom 1. Muzeum Przyrodnicze w Jeleniej Górze. Zachodniosudeckie Towarzystwo Przyrodnicze. Jelenia Góra, 1998.

Otrzymaliśmy pierwszy tom rocznika, który, jak deklaruje na wstępie Redakcja jest nowym czasopismem o charakterze regionalnym, poświęconym florze, faunie, oraz przyrodzie nieożywionej Sudetów Zachodnich. Oprócz 13 artykułów poświęconych różnym elementom przyrody regionu i różnym aspektom jej ochrony w tomie nawiązano do długiej tradycji Muzeum Przyrodniczego w Jeleniej Górze i różnych losów placówki na przestrzeni dziejów, przedstawiono kalendarium aktualnej działalności placówki, a także informacje o nowo utworzonym Zachodniosudeckim Towarzystwie Przyrodniczym. Sudety Zachodnie położone są na terenie trzech krajów, stąd też w roczniku, oprócz artykułów dotyczących części polskiej, znaleźć możemy teksty dotyczące przyrody części czeskiej i niemieckiej.

Zarówno pod względem merytorycznym jak i edytorskim (profesjonalny skład, dużo dobrych, barwnych fotografii) rocznik przedstawia się doskonale. Redakcji życzę dalszych sukcesów. Tak trzymać!

Andrzej Jermaczek

CO SLYCHAĆ W REZERWATACH

Rezerwat Słońsk tej wiosny okazuje się mało przyjazny dla ptaków. Wielka woda, której tylko niewiele ubyło po zimie, nadal się utrzymuje. Utrudnia to założenie gniazd wielu gatunkom, które w innych częściach Polski dawno już wysiadują jaja, czy nawet wodzą pisklęta. Dotyczy to zarówno ptaków gnieźdzących się na ziemi, jak: siewki, mewy, kaczki, ale także tych o innych wymaganiach siedliskowych, jak na przykład gęgawy.

W związku ze zdarzającymi się niespodziankami ze strony wody co roku w rezerwacie od lat wykładamy sztuczne gniazda, tzw. prasaki lub platformy. Słoma rozłożona na wierzbach wysoko ponad wodą zabezpiecza gniazda przed zalaniem, umożliwia ptakom znalezienie miejsc lęgowych przy wysokim jej poziomie, a po spadku wody utrudnia drapieżnikom naziemnym zniszczenie lęgu. W tym roku gęgawy, pozbawione innych możliwości, bardzo chętnie zakładały gniazda właśnie na prasakach. Norki amerykańskie "zacierały ręce" wyjadając kolejno jajka z gniazd, a raz nawet zagryzając wysiadującą gęś. Po zwolnieniu się prasaków - po zniszczeniu lęgów - platformy z kolei zajmują krzyżówki, które składają jaja nieco później.

Podczas kontroli sztucznych gniazd zdarzają się rozmaite ciekawostki. W jednym z gniazd znalazłam 33 jaja gęgawy. I wciąż nie potrafię sobie wyobrazić w jaki sposób taki

lęg powstał. W innym gnieździe z kolei kaczka krzyżówka wysiaduje 8 jaj swoich i 5 gęsi (dwukrotnie większych). Ponieważ nadszedł już czas wylęgu gęgawiatek, kaczkę czeka zapewne macierzyńskie zaskoczenie, gdyż jej własne pisklęta powinny wykluć się dopiero za jakieś dwa tygodnie.

Podobną szansę szczęśliwego sezonu lęgowego stwarzamy ptakom rozwieszając budki lęgowe. Zajmują je krzyżówki, ohary i oczywiście norki.

Ptaki doskonałe potrafią sobie radzić i bez naszej pomocy. W tym roku kilka gatunków bije wręcz rekordy pomysłowości w wynajdywaniu miejsc do budowy gniazd. Krzyżówki wysiadują w gniazdach bocianów i kormoranów, z kormoraniej kolonii korzysta też mewa srebrzysta i gęgawa. Gęsi zajęły także gniazda czapli siwych, gołębiarza i szczyty bobrowych żeremi. Same bobry, po zalaniu komór mieszkalnych, spędzały całe dni na ich wierzchu, w dziuplach starych wierzb lub na sztucznych gniazdach dla gęsi.

Wysoka woda nie daje jednak szans mewom i ptakom siewkowatym. Dotychczas istnieją zaledwie dwie kolonie śmieszek, obie na obrzeżach rezerwatu. Tylko jedna para rycyka i ostrzygojada zajęła terytorium na okolicznych łąkach. Już w początkach maja pojawiła się para szczudłaków i mamy nadzieję, że tu pozostaną. Dla przypomnienia - w ubiegłym roku w Słońsku gnieździły się trzy pary tego gatunku. Mniej obeznanym polecam zajrzeć do książki i zobaczyć jak ten ptak wygląda, a najlepiej - wizytę w Słońsku, bo nie co dzień można w Polsce oglądać tego długonogiego ptaka.

Na rozlewiska nad Wartą przyleciały już prawie wszystkie gatunki gnieźdzących się tutaj rybitw: zwyczajna, białoczelna, białoskrzydła i białowąsa. Do lęgów przystąpiły także perkozy: niepozorne dwuczube, zalotnie ryczące rdzawoszyje

i zauszniki - tutaj najliczniejsze spośród perkozów - które powoli zbierają się w coraz większe grupy, by na przełomie maja i czerwca utworzyć kolonie lęgowe.

Nieliczne kaczki pływające (zwane łąkowymi, ze względu na preferowane przez nie siedliska lęgowe): cyranki, krakwy, płaskonosy, na miejsce lęgów wybiorą raczej wilgotne łąki położone w dolinie Warty poza rezerwatem. Na razie bardzo licznie występują w rezerwacie grążyce: głowienki i czernice, które przystępują do lęgów pod koniec maja, gniazda zakładając na wysepkach. Jeżeli woda utrzyma się na dotychczasowym poziomie one również nie będą miały możliwości pozostania w rezerwacie na okres lęgów.

Okres wiosenno - letni, zwykle bardzo ciekawy dla obserwatorów ptaków, oferował przeważnie w Słońsku niezliczone możliwości fascynujących obserwacji. Na razie zwiedzanie rezerwatu jest utrudnione ze względu na wodę, ale nadal ciekawe. Posiadanie woderów już niczego nie ułatwia, bo i tak można skąpać się po czubek głowy i nic nie zobaczyć. A właśnie na obrzeżach rezerwatu, na płytkich rozlewiskach, jest teraz najwięcej ptaków. Dlatego też najprzyjemniej i najbezpieczniej jest je obserwować spacerując wokół rezerwatu, tylko koniecznie trzeba się zaopatrzyć w coś zabezpieczającego przed plagą różnych zgrzyliwych owadów.

Magdalena Bartoszewicz

Konkursy Przyrodnicze

27 lutego br. w sali widowiskowej Świebodzińskiego Domu Kultury odbył się XVII Lubuski Konkurs Przyrodniczy dla młodzieży szkół podstawowych. Jak zwykle, młodzi przyrodniczy musieli najpierw zmierzyć się z testem pisemnym. Później dziesięciu najlepszych wystartowało w półfinale ustnym. Byli to: Lucyna Budzko, Stefan Chmielewski, Jan Demeczyszyn, Paulina Gielniak, Maciek Jakubiak, Paweł Korotyńiec, Leszek Simonowicz, Mateusz K. Wójcik, Przemek Zakrzewski oraz Agata Zemleduch. Spośród nich tylko pięć osób mogło zmierzyć się z pytaniami finałowymi. Aby odpowiedzieć na wszystkie pytania, należało wykazać się zarówno rzetelną wiedzą "atlasową" (np. wymiary, występowanie zwierząt), jak i umiejętnością praktycznego jej zastosowania (rozpoznawanie głosów ptaków z nagrań oraz gatunków roślin i zwierząt na przeźroczach). Zwycięzcą okazał się Mateusz Konrad Wójcik ze Szkoły Podstawowej w Smardzewie. W klasyfikacji zespołowej pierwsze miejsce zajęła SPnr3 w Sulechowie, drugie - SPnr1 w Żarach, a trzecie - SPnr3 w Słubicach.

Dwudziestu dwóch laureatów naszego konkursu pojechało na "Finał finałów", organizowany w tym roku w Poznaniu przez PTOP "Salamandra". Tutaj wszystkich uczestników, zarówno "wielkopolskich", jak i "lubuskich", czekał trudny test, który jednak pozwolił wyłonić dziesięciu najlepszych. Wśród nich znaleźli się dwaj nasi przedstawiciele - Maciej Podloch oraz Mateusz Wójcik. W półfinale znów przydawały się praktyczne umiejętności oznaczania ptaków po głosach i przez chwilę widzianej sylwetce oraz określania ich liczebności. Należało także znać tendencje zmiany liczebności zwierząt chronionych w Polsce, ich występowanie w poszczególnych parkach narodowych oraz biologię gatunków. Finałiści natomiast musieli wiedzieć, jakie zwierzęta oznacza się po modzelach piętowych, kiedy przylatują jerzyki oraz jakie gąsienice odżywiają się liśćmi ziemniaków. Najwięcej punktów zdobył Adam Kasprzak z Sierakowa, on też odebrał główną nagrodę - profesjonalną lornetkę.

Po obiedzie niemal wszyscy uczestnicy konkursu wraz z opiekunami skorzystali z propozycji "Salamandry" i zwiedzili rezerwat przyrody "Meteoryt Morasko".

Marta Jermaczek

BEZKRĘGOWCE NASZYCH WÓD

Wioślarki *Cladocera* i widłonogi *Copepoda*

Te małe skorupiaki należą do tzw. zooplanktonu, odgrywającego w ekosystemach wodnych olbrzymią rolę. Są niezastąpionym ogniwem w łańcuchu pokarmowym - żywią się nim drapieżne ryby, są też podstawowym pokarmem takich ryb jak: sieja, sielawa i tołpyga oraz dodatkowym spojrym innymi gatunków ryb.

Dorzędu wioślarek należą m.in. rozwielitki, czyli dafnie. Ich ciało, wielkości 2-4 mm, okryte jest przezroczystym pancerzem, tzw. karapaksem. Przednia część ciała, wyróżniona jako głowa, jest zwykle wydłużona w niewielki dziobek. Na głowie znajduje się jedno oko powstałe ze zlania dwu bocznych. W toni wodnej utrzymują się dzięki charakterystycznym większym czułkom drugiej pary, służącym jako narząd ruchu, skorupiaki te jakby "podrygują" w wodzie. Zarówno jaja, jak i młode dafnie, rozwijają się w komorze legowej samicy, powstałej między grzbietową częścią ciała a pancerzem. U wioślarek występuje zjawisko heterogonii, polegające na występowaniu na przemian

pokoleń rozwijających się partenogenetycznie i płciowo. Młode dafnie zwykle po trzech liniach osiągają dojrzałość płciową. Skorupiaki te żyją do ok. 3 miesięcy. U rozwielitek występuje również zjawisko tzw. cyklomorfozy. Zależnie od temperatury wody tworzą się zróżnicowane kształty ciała oraz zmienia się ich wielkość.

Rozwielitka

Pokolenia letnie są większe i mają wydłużone wyrostki pancerza. Odżywiają się drobną zawiesiną organiczną. Są przy tym efektywnymi filtratorami dużych mas wody, a przetrzebiona zawiesina jest pokarmem bardziej dostępnym dla innych organizmów, dzięki czemu przyspieszana jest mineralizująca działalność bakterii.

Wioślarki wykorzystywane są do testowania stężeń pestycydów oraz toksyczności ścieków przemysłowych. Suszone dafnie są powszechnie stosowanym pokarmem dla ryb akwariowych.

Widłonogi to również drobne przezroczyste skorupiaki o długości ciała do 3-4 mm. Na głowotułowiu mają 2 pary czułków i 3 pary odnóży przekształconych w odnóży gębowe. Na głowie mają jedno oko, stąd nazwa jednego z przedstawicieli tego rzędu - oczlik lub cyklop. Ich głównym narządem ruchu są jednogałziste czułki pierwszej pary, dzięki którym wykonują krótkie skoki. Samice oczlików różnią się od samców tym, że posiadają parzyste worki jajowe w dolnej części ciała. Inne gatunki widłonogów posiadają pojedyncze worki lub składają jaja wprost do wody. Jaja są noszone przez samice aż do wylęgnięcia się larw. U widłonogów, podobnie jak u wioślarek, występują jaja letnie, które rozwijają się zaraz po złożeniu oraz jaja zimowe, które najpierw przechodzą okres spoczynku. Z jaj wykluwają się larwy, które w ciągu ok. miesiąca przechodzą przez wiele stadiów rozwoju. Dorosłe osobniki żyją kilka miesięcy. Oczliki stanowią przykład skorupiaków drapieżnych odżywiających się drobnymi zwierzętami, tj.: pierwotniaki, wrotki i inne skorupiaki. Stadia larwalne są filtratorami. Inne widłonogi żywią się przede wszystkim substancjami organicznymi będącymi już w stadium rozkładu - rozdrabniają je aparatem gębowym.

Marian Bachorski

Komitet Ochrony Przyrody Polskiej Akademii Nauk
ul. Podwale 75
50-449 Wrocław

Listożwarty

W związku z tzw. reorganizacją Zarządu Parków Krajobrazowych w Gdańsku (ZPK), przeprowadzoną przez jego dyrektora dr inż. M. R. Kosmala (Zarządzenie wewnętrzne 1/98 z dnia 23.10.98 z załącznikami), a będącą, nie tylko w ocenie niżej podpisanego - jednym z przejawów ignorancji zawodowej jej autora, pozwalam sobie złożyć na Państwa ręce oficjalny protest przeciwko:

1. Trywializacji zadań ustawowych nałożonych na dyrektorów parków krajobrazowych (Ustawa o ochronie przyrody z dnia 16.10.1991 ze zmianami, art. 24 § 7 pp. 1-4) w nowym schemacie organizacyjnym, wyrażającej się głównie likwidacją merytorycznych stanowisk ds. ochrony przyrody i ds. dokumentacji przyrodniczej (de facto - nieformalnej pracowni naukowej od lat działającej w parkach).
2. Niezależności opinii, na etapie tworzenia projektu zmian, lokalnych branżowych gremiów opiniodawczo-radczych (Wojewódzkiej Komisji Ochrony Przyrody, Rady Naukowo-Społecznej Zarządu Parków Krajobrazowych, Katedry Ekologii Roślin i Ochrony Przyrody Uniwersytetu Gdańskiego), co świadczy o megalomanii w ocenie własnych kwalifikacji i wiedzy autora projektu.
3. Zignorowaniu korzystnej sytuacji dla uprawomocnienia funkcjonowania przy ZPK Pracowni Dokumentacji i Ochrony Przyrody, której formalne powołanie rekomendowane było wcześniej np. przez Wojewódzką Komisję Ochrony Przyrody w Gdańsku.
4. Braku konsultacji dyrektora ZPK w sprawie wprowadzenia zmian organizacyjnych z organem prowadzącym (Urząd Wojewódzki w Gdańsku).
5. Zignorowaniu przez wojewódzkiego konserwatora przyrody, mgr inż. J. Rolbieckiego, kwestii tzw. reorganizacji ZPK (co potwierdził w wywiadzie dla lokalnego dodatku "Gazety Wyborczej" - "Gazeta Morskiej" z 14.12.98) pomimo tego, że jeden z paragrafów Zarządzenia 90/95 Wojewody Gdańskiego z 07.11.95 zobligowuje konserwatora do nadzoru i kontroli nad działaniami podległego mu urzędnika - dyrektora Parku.

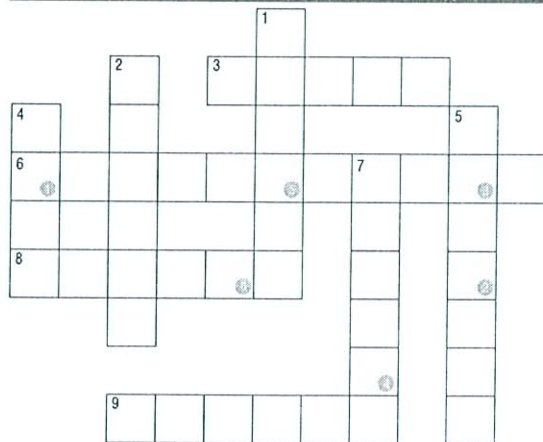
Twierdząc, że działania i zaniechania dyrektora ZPK oraz zaniechanie wojewódzkiego konserwatora przyrody w Gdańsku obliczone były na zlikwidowanie podległej służbowo, niewygodnej, przyrodniczej opozycji, zainteresowanej faktyczną ochroną przyrody i odcinającej się od cynicznego przyzwalania na postępującą degradację parków krajobrazowych województwa gdańskiego (np. głośna sprawa dewastacji Doliny Radości w Trójmiejskim Parku Krajobrazowym).

Twierdząc ponadto, że obecne przymiarki do likwidacji Zarządu Parków Krajobrazowych w Gdańsku i projekty rozbicia go na mniejsze, słabe merytorycznie jednostki, są kolejnym krokiem zmierzającym do dalszej deprecjacji walorów parków i likwidacji niewygodnego, bo zaangażowanego w ochronę przyrody zespołu szeregowych pracowników ZPK.

W tej sytuacji, jako obywatel wolnej Polski, w poczuciu konstytucyjnego obowiązku przejawiania troski o ochronę przyrody naszego kraju, mając na uwadze deprecjonowanie walorów parków krajobrazowych byłego województwa gdańskiego przez rozliczne antyprzyrodnicze decyzje (lub uchylanie się od sprzyjających przyrodzie) lokalnych decydentów branżowych, o których mowa powyżej, uwzględniając efekt finalny urzędniczej strategii "ochroniarskiej" na naszych terenach, zwracam się do Komitetu Ochrony Przyrody Polskiej Akademii Nauk z apelem o ocenę moralno-etyczną i weryfikację merytoryczną wojewódzkiego konserwatora przyrody mgr inż. J. Rolbieckiego i dyrektora ZPK dr inż. M. R. Kosmala.

z poważaniem
były pracownik ZPK w Gdańsku (specjalista ds. dokumentacji przyrodniczej i analiz), członek Polskiego Towarzystwa Entomologicznego, Lubuskiego Klubu Przyrodników i Towarzystwa Ochrony Puszczy Białowieskiej,
mgr inż. leśnictwa Sławomir Zieliński

ROZWIĄŻ KRZYŻÓWKĘ

Pionowo:

- 1) występuje w Tatrach i masywie Śnieżnika, rogi posiada samiec i samica,
- 2) wymarły przodek konia domowego, konik polski,
- 4) trochę większy od kota domowego, występuje tylko w Karpatach,
- 5) żyje w morzu, a na tarło udaje się do rzek, od 20 lat nie występuje w Polsce
- 7) siwa jest pospolita, purpurowa bardzo rzadka i ściśle chroniona.

Poziomo:

- 3) bardzo barwny ptak gniazdujący w norach, ściśle chronony,
- 6) rzadki i zagrożony gatunek nietoperza, głównie w lasach liściastych, mniejszy od borowca,
- 8) jaskrawo niebieski ptak, gniazduje w dziuplach na wschodzie Polski,
- 9) jeden z naszych najmniejszych ssaków, z czarną smugą na grzbiecie.

Na rozwiązania oczekujemy do połowy czerwca. Nagrodę za rozwiązanie krzyżówki z poprzedniego "Boćka" otrzymuje Mateusz Wójcik. Hasło brzmiało: ROŚLINY CHRONIONE. Gratulujemy! Nagrodę prześlemy pocztą.

Potrzebni wolontariusze !

Ochrona muraw kserotermicznych w rejonie Górzycy – wolontariusze potrzebni do pomocy przy wypasie owiec, przygotowaniu paszy na zimę, pracach porządkowych przy Stacji, eliminacji zadrzewień i zakrzewień, osoby pełnoletnie. Kontakt – Elżbieta Nalewajczyk, Krzysztof Rybaczyk, Stacja LKP w Owczarach, tel. (095) 7591220.

Ochrona łąk storezykowych w Koźminku – na przełomie czerwca i lipca planujemy skoszenie łąk – do prac przy sianie potrzebni wolontariusze – zapraszamy. Kontakt – Andrzej Jermaczek, Biuro LKP w Świebodzinie, tel. (06838) 28236.

Projekt rozwoju turystyki ekologicznej, agroturystyki i rolnictwa ekologicznego na obszarze "Ujście Warty" – od zaraz potrzebni chętni do znakowania szlaków i ścieżek przyrodniczych. Kontakt – Ireneusz Raff, Muzeum Przyrodnicze LKP w Kostrzynie, tel. (095) 7523673.

Prace w biurze w Świebodzinie i na wystawie "Owady i inne bezkręgowce". Kontakt – Hanna Garczyńska, Biuro LKP w Świebodzinie, tel. (06838) 28236.

Z uwagi na wprowadzenie ochrony danych osobowych, adresy nowych członków Klubu zostały uznane za poufne.

Dziękujemy wszystkim, którzy w terminie opłacają składki. Wysokość składki na rok 1999 wynosi 16 zł (ulgowo - 8 zł).
Nasze konto: WBK SA o/Świebodzin
numer: 10901593-749-128-00-0

Wydawnictwo Lubuskiego Klubu Przyrodników, ul. 1 Maja 22, 66-200 Świebodzin, tel./fax. (06838) 28236.
e-mail: lkp@sdk.swiebodzin.pl

Redakcja: Hanna Garczyńska, Andrzej Jermaczek

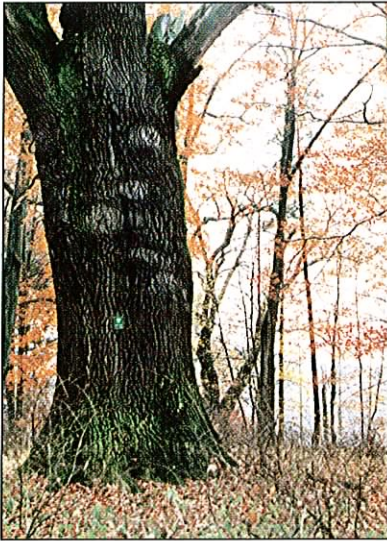
Fotografie: Andrzej Jermaczek - str. 1, 4 okł., Robert W. Mysłajek - str. 1 okł., str. 4, Marcin Dziubek - str. 4 okł., Rolf Uhlig - str. 2 okł.

Autorzy tekstów: Marian Bachorski, Magdalena Bartoszewicz, Tadeusz Czwałga, Iwona Dostatnia, Marcin Dziubek, Arkadiusz Gawroński, Andrzej Jermaczek, Marta Jermaczek, Paweł Pawlaczyk, Krystyna Sołtysiak, Krzysztof Ziarnek

Rysunki: Piotr Kułak

Skład: Jacek Czechowicz, Piotr Tatarynowicz

Druk: PT-DRUK, Świebodzin

Najstarsze i najbardziej interesujące
drzewa Ziemi Lubuskiej - str. 14-16

Ptaki gubińskich mokradeł - str. 16-17